

**پایش امنیت سرمایه گذاری
به تفکیک استان ها و حوزه های کاری
۱۳. زمستان ۱۳۹۹**

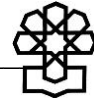
معاونت پژوهش های اقتصادی

کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۱۷۸۴۲
آبان ماه ۱۴۰۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	خلاصه مدیریتی.....
۳.....	تحلیل مختصر وضعیت اقتصاد ایران در زمستان ۱۳۹۹.....
۵.....	۱. روش‌شناسی ارزیابی امنیت سرمایه‌گذاری.....
۵-۱.....	۱-۱. نماگرها و مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری.....
۷.....	۱-۲. پرسشنامه و مقررات پیمایش.....
۸-۳.....	۱-۳. جامعه و انتخاب نمونه.....
۱۱.....	۲. نتایج پژوهش براساس مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری.....
۱۱-۲.....	۲-۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب ۱۷ مؤلفه آماری.....
۱۵.....	- امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های آماری به تفکیک استان‌ها.....
۱۸-۲.....	۲-۲. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب ۲۱ مؤلفه پیمایشی.....
۲۱.....	- امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک استان‌ها.....
۲۴.....	ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها.....
۲۸.....	امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک حوزه‌های کاری.....
۳۰.....	ارزیابی ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در زمستان ۱۳۹۹.....
۳۲.....	۳. نتایج پژوهش براساس نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری.....
۳۳-۱.....	۳-۱. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک استانی.....
۳۳.....	نماگر «عملکرد دولت».....
۳۴.....	نماگر «ثبات اقتصاد کلان».....
۳۶.....	نماگر «شفافیت و سلامت اداری».....
۳۷.....	نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت».....
۳۸.....	نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی».....
۳۹.....	نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی».....
۴۰.....	نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض».....
۴۱.....	۴. شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران.....
۴۵.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادها.....
۴۸.....	پیوست - تحلیل آماری پرسشنامه‌های پُر شده.....
۵۲.....	منابع و مأخذ.....

پایش امنیت سرمایه‌گذاری
به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری
۱۳. زمستان ۱۳۹۹

خلاصه مدیریتی

گزارش حاضر، سیزدهمین سنجش پی‌درپی و فصلی «شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» است. این گزارش، با استفاده از آمارهای رسمی منتشر شده و در دسترس و نیز ارزیابی^۱ ۸۱۰۴۱ فعال اقتصادی نمونه از میان فعالان اقتصادی همه استان‌های کشور تهیه شده است که وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان سال ۱۳۹۹ را با ۳۸ مؤلفه، ۷ نماگر به تفکیک ۳۱ استان و ۹ حوزه کسب‌وکار نشان می‌دهد. شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران که با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری تهیه می‌شود، در زمستان ۱۳۹۹ کمیت ۶/۲۲ از ۱۰ (۱۰ بدترین حالت) سنجیده شده است. ارزیابی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹ نسبت به فصل قبل از آن یعنی پاییز ۱۳۹۹^۲ (۶/۳۷)، قدری مناسب‌تر و نسبت به فصل مشابه سال قبل (۵/۸۴)، بدتر ارزیابی شده است.

براساس ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش، در زمستان ۱۳۹۹ نامناسب‌ترین^۳

مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری ارزیابی شده به ترتیب عبارت بوده‌اند از:

۱. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (۸/۵۲ از ۱۰ و ۱۰ بدترین وضعیت)

۲. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات (۸/۳۹)

۳. عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده (۸/۲۴)

مناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری طی زمستان ۱۳۹۹ نیز به این ترتیب بوده‌اند:

۱. سرعت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات) (۴/۵۹)

۲. رواج توزیع کالای قاچاق (۴/۶۰)

۳. استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی (۴/۹۴)

۱. هرچند مشارکت این تعداد فعال کسب‌وکار شایسته تقدیر و البته بسیار قابل‌توجه است لکن براساس معیار اطمینان حداکثری که برای این کار در نظر گرفته شده است لازم است تا تعداد پاسخنامه‌های واصله در این پیمایش به حدصاب کاملی (بالغ بر ۱۱۰۰۰ پاسخنامه صحیح) برسد تا براساس آن، بتوان نتایج این مطالعه را به کل فعالان اقتصادی تعمیم داد و روند تغییرات استانی را با قاطعیت مقایسه کرد؛ لذا استنتاج و تحلیل قطعی از یافته‌های این پایش تا زمان سطح اطمینان آماری حداکثری، باید با احتیاط و دقت صورت گیرد.

۲. ایمان تهرانی و سیدامیر سیاح، گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری (۱۲) پاییز ۱۳۹۹ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۵۷۸، تیر ۱۴۰۰.

۳. بیان این نکته ضروری است که این موارد به‌لحاظ جنس و اختصاصات با هم متفاوت هستند و الزاماً بدین معنا نیست که متولیان هر امر دچار ضعف یا قدرت در تدبیر امور هستند برای مثال عمل یک مقام مسئول به وعده‌های مستلزم موارد بسیار زیادی است و برخی اتفاقات غیرمترقبه و یا شوک‌های برون‌زا و البته مواردی خارج از اختیارات مدیران قطعاً در عمل ایشان به وعده‌هایشان مؤثر است هرچند تکرار نامناسب بودن این جنس مؤلفه‌ها در پایش‌های چند سال اخیر قطعاً از منظر ده‌ها هزار نفر فعال مشارکت‌کننده در پایش‌ها محل تأمل جدی است.

لازم به یادآوری است براساس ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در پیمایش پاییز ۱۳۹۹ نامناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری ارزیابی شده به ترتیب عبارت بوده است از:

۱. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (۸/۷۲ از ۱۰ و ۱۰ بدترین وضعیت)
 ۲. عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده (۸/۴۱)
 ۳. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات (۸/۴۰)
- و مناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری طی تابستان ۱۳۹۹ نیز به این ترتیب بوده‌اند:

۱. سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات) (۴/۴۸)
 ۲. رواج توزیع کالای قاچاق (۴/۵)
 ۳. استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی (۴/۸۲)
- با توجه به بررسی‌های به عمل آمده ملاحظه می‌شود که نامناسب‌ترین مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری که فعالان اقتصادی را بیش از همه آزار می‌دهد در این مطالعه نیز مانند دوره‌های گذشته، «عمل مسئولان به وعده‌های داده شده» بوده است که عمل نکردن مسئولان به وعده‌هایشان، در منصرف کردن سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری در ایران (در میان ۳۸ مؤلفه موجود) بیشترین تأثیر را داشته است. هرچند وضعیت ارزیابی آن در زمستان ۱۳۹۹ نسبت به پاییز ۱۳۹۹ مناسب‌تر شده است.
- براساس یافته‌های داده‌های پیمایشی این گزارش (بدون احتساب داده‌های آماری)، در زمستان ۱۳۹۹، فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش از استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه و ایلام نامناسب‌ترین ارزیابی و استان‌های خراسان جنوبی، قزوین و گلستان مناسب‌ترین ارزیابی را از وضعیت مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری ارائه کرده‌اند. اما پس از تلفیق داده‌های آماری و یافته‌های پیمایشی در این پژوهش، استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، تهران و اصفهان نامناسب‌ترین و استان‌های خراسان جنوبی، سمنان و قزوین مناسب‌ترین وضعیت را از نظر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹ کسب کرده‌اند. براساس نتایج این مطالعه، در زمستان ۱۳۹۹، از بین ۹ حوزه فعالیت اقتصادی مورد سنجش در این پایش، فعالان اقتصادی در حوزه معدن (بجز نفت و گاز) مناسب‌ترین ارزیابی را نسبت به سایر حوزه‌ها و فعالان اقتصادی در حوزه ارتباطات، توزیع و ... (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) نامناسب‌ترین ارزیابی را در میان همه حوزه‌ها از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری ارائه کرده‌اند.
- گزارش حاضر، سیزدهمین گزارش فصلی سنجش «امنیت سرمایه‌گذاری» در ایران است و انتظار می‌رود انتشار این گزارش‌ها توجه و حساسیت مسئولان کشور به این عامل کلیدی، اما مغفول در سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی را در سیاست‌گذاری اقتصاد ایران جلب کند و به ترویج گفتمان امنیت سرمایه‌گذاری، قانونگذاری بهتر، رعایت قانون، احترام بیشتر به حقوق مالکیت و نیز بهبود عینی و واقعی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری در ایران کمک کند.

تحلیل مختصر وضعیت اقتصاد ایران در زمستان ۱۳۹۹

در کنار تحلیل آثار تعطیلی‌های ناشی از شیوع بیماری کرونا و محدودیت‌های وضع شده برای کسب‌وکارها در ادامه تصویری کلی از برخی متغیرهای کلان و اساسی اقتصاد ایران طی فصل گذشته ارائه می‌شود:^۱

- رشد اقتصادی: براساس اعلام مرکز آمار ایران آخرین شواهد از عملکرد اقتصاد در سال ۱۳۹۹، حاکی از رشد اقتصادی ۰/۷ درصد، رشد اقتصادی بدون نفت صفر درصد، رشد کشاورزی ۳/۵ درصد، رشد نفت ۵/۶ درصد، رشد صنعت ۱/۸ درصد، رشد آب، برق و گاز ۵/۱ درصد، رشد بخش ساختمان ۶/۳ درصد و رشد بخش خدمات ۲- درصد بوده است. همچنین براساس اعلام بانک مرکزی رشد اقتصادی و رشد اقتصادی بدون نفت در سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۳/۶ و ۰/۶- درصد بوده است. به‌طورکلی در سال ۱۳۹۹ با شیوع ویروس کرونا و تحت تأثیر قرار گرفتن بخش زیادی از کسب‌وکارها رشد اقتصادی کمتر از برآوردهای قبل بود. با این حال بازگشت رشد اقتصادی به دامنه مثبت پس از تجربه ۲ سال رشد اقتصادی منفی می‌تواند امیدوارکننده باشد.

- اشتغال و بازار کار: بررسی تحولات بازار کار در فصل زمستان سال ۱۳۹۹ گویای آنست که این بازار همچنان تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار داشته است. یکی از مهم‌ترین آثار شوک ویروس کرونا بر بازار کار ایران، توقف مسیر رشد جمعیت فعال (بالاخص در جمعیت شاغل) است که از زمستان ۱۳۹۸ شروع شده و تا زمستان ۱۳۹۹، ادامه و استمرار داشته است. به‌طوری که نتایج طرح آمارگیری نیروی کار زمستان ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که در زمستان سال ۱۳۹۹ نسبت به فصل مشابه سال قبل، جمعیت شاغل، بیکار و جمعیت فعال به ترتیب ۳۰۰ هزار نفر، ۳۱۱ هزار نفر و ۶۱۱ هزار نفر کاهش داشته است. با این حال بررسی آمارهای جریان نشان می‌دهد که اولاً در زمستان ۱۳۹۹ نسبت به بهار ۱۳۹۹ درصد کمتری از بیکاران و شاغلان غیرفعال شده و از بازار کار خارج شده‌اند، ثانیاً درصد تغییرات جریان نیروی کار در زمستان ۱۳۹۹ تاحدودی با زمستان ۱۳۹۸ که بازار کار به‌لحاظ حفظ شغل در وضعیت بهتری قرار داشت، برابری می‌کند و در زمستان ۱۳۹۹ نسبت جریان از شاغل به غیرفعال در شاغلان دارای بیمه و فاقد بیمه تقریباً با زمستان سال قبل برابری می‌کند. بررسی ترکیب بخشی اشتغال نشان می‌دهد در بخش کشاورزی ثبات نسبی اشتغال ایجاد شده و بخش صنعت نیز ۳۸۴ هزار نفر افزایش اشتغال داشته است که ۹۸ درصد از افزایش اشتغال بخش صنعت، مربوط به بخش ساختمان بوده است. با این حال بررسی نسبت خروج شاغلان به تفکیک بخش‌های مختلف اقتصادی نشان می‌دهد که بخش خدمات بیشتر از سایر بخش‌ها، همچنان تحت تأثیر تداوم آثار ویروس کروناست در این میان شاغلان غیررسمی بخش خدمات بیشترین آسیب‌پذیری را داشته‌اند.

- تورم: شاخص قیمت مصرف‌کننده با ۶/۲۵ درصد افزایش در پایان زمستان ۱۳۹۹ نسبت به پایان پاییز، پایین‌ترین نرخ رشد شاخص قیمت مصرف‌کننده در طول چهار فصل گذشته را ثبت کرد. به‌طور کلی

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، درباره مقابله با شیوع ویروس کرونا (۴۰) ارزیابی ابعاد اقتصاد کلان شیوع ویروس کرونا (ویرایش اول) دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۷۰۱۲۱، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹، صص ۳-۸.

از آذر ۱۳۹۹ با کاهش انتظارات تورمی ناشی از تغییرات در مناسبات بین‌المللی، نرخ تورم ماهیانه رو به کاهش گذاشته و از ارقام کم سابقه ۷ و ۵ درصد در مهر و آبان به عدد ۱/۸ درصد در دی‌ماه رسید. رشد شاخص قیمت باعث شده است تا تورم نقطه به نقطه در اسفندماه به ۴۸/۲ درصد و نرخ تورم متوسط سالیانه به ۳۶/۴ درصد برسد. نحوه تأمین مالی کسری بودجه و تغییرات پایه پولی و نقدینگی، مهم‌ترین عامل بلندمدت و سیاستی و تغییرات نرخ ارز از مهم‌ترین عوامل کوتاه‌مدت اثرگذار بر نرخ تورم بوده است.

– محیط کسب‌وکار: وضعیت محیط کسب‌وکار در ایران براساس قانون^۱ توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، سنجش و اعلام می‌شود. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که این شاخص برای فصل زمستان ۱۳۹۸ به عدد ۶/۰۵ رسید که تا حدودی نسبت به پاییز آن سال وضعیت نامساعدتری یافته است. اما مجدداً برای بهار ۱۳۹۹ وضعیت شاخص با عدد کمی ۶/۰۱ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰) نشان از بهبود بسیار ناچیز شاخص دارد. در ادامه در تابستان ۱۳۹۹ عدد شاخص به ۶/۰۵ رسید و برای پاییز ۱۳۹۹ با بهبود نسبی به عدد ۵/۹۳ رسیده است؛ در ادامه برای زمستان سال ۱۳۹۹ عدد شاخص ۵/۸۰ شده است که نشان‌دهنده «بهترین ارزیابی» در طول یک سال گذشته است.

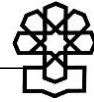
گزارش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران^۲ نشان می‌دهد در زمستان ۱۳۹۹ پیش‌بینی‌ناپذیری، بدترین مؤلفه محیط کسب‌وکار در ایران بوده است، یعنی «غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات»، «بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین، مقررات و روش‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار» و «دشواری تأمین مالی از بانک‌ها» همانند فصل گذشته نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار بوده‌اند. همچنین به ترتیب سه مؤلفه محدودیت دسترسی به آب، محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...) و محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت، همانند پایش فصل قبلی مناسب‌ترین مؤلفه‌های کسب‌وکار در ایران بوده‌اند.

گزارش پایش محیط کسب‌وکار که به‌طور فصلی تهیه می‌شود، همچنین نشان می‌دهد در زمستان ۱۳۹۹ وضعیت محیط کسب‌وکار در بخش کشاورزی در مقایسه با بخش‌های خدمات و صنعت نامناسب‌تر ارزیابی شده است. در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشته فعالیت‌های: ۱. سایر فعالیت‌های خدماتی ۲. فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی، ۳. فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی به ترتیب دارای بدترین وضعیت محیط کسب‌وکار و رشته فعالیت‌های: ۱. مالی و بیمه، ۲. استخراج معدن، ۳. تولید صنعتی (ساخت) به ترتیب بهترین وضعیت محیط کسب‌وکار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند.

مطالعه بر روی نوسانات در بازار ارز، نرخ تورم فصلی، عدم ثبات نسبی قیمت مواد اولیه، آثار ثانویه تحریم‌های خارجی، تغییرات قوانین و مقررات، وعده‌های مسئولان و نوع رفتار آنها و البته وقوع بحران‌هایی همانند سقوط ناگهانی شاخص بورس، شیوع ویروس کرونا و آثار ثانویه آن و مواردی از این

۱. طبق ماده (۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، مصوب ۱۳۹۰.

۲. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، «پایش ملی محیط کسب‌وکار ایران - زمستان ۱۳۹۹»، اردیبهشت ۱۴۰۰.

دست نشان می‌دهد که عدم ثبات متغیرها در کل اقتصاد به سرعت وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری را متناسب با تغییرات کلی اقتصاد متأثر می‌کند و شاید بتوان نتیجه گرفت که برای بهبود کلی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری با انجام دادن چه اقدام‌هایی و یا انجام ندادن چه فرایندهایی می‌توان سریع‌تر در مسیر درست حرکت کرد.

۱. روش‌شناسی ارزیابی امنیت سرمایه‌گذاری^۱

گزارش حاضر، سیزدهمین گزارش مستمر فصلی است که با ابزار پرسشنامه و براساس ترکیبی از «ادراک‌سنجی» فعالان اقتصادی سراسر کشور از وضعیت ۲۱ مؤلفه پیمایشی (Survey Data) و نیز ۱۷ داده آماری (Hard Data) امنیت سرمایه‌گذاری ایران در دوره سه‌ماهه زمستان ۱۳۹۹ تهیه شده است. این گزارش، با روش‌های پیمایشی و آماری، نماگرها و مؤلفه‌های مؤثر را در سرمایه‌گذاری در استان‌ها و بخش‌های اقتصادی ایران ارزیابی کرده و با تلفیق آنها به روش علمی، «شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» مربوط به فصل زمستان ۱۳۹۹ را ارائه داده است.

۱-۱. نماگرها و مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری

شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۷ نماگر و ۳۸ مؤلفه (۱۷ مؤلفه آماری^۲ و ۲۱ مؤلفه پیمایشی)^۳ نهایی و به شرح زیر معرفی شد:

نماگر ۱. تعریف و تضمین حقوق مالکیت (۷ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۴ آماری)

۱. اعتماد به دستگاه قضایی برای احقاق بموقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری و مالی (مؤلفه پیمایشی)
۲. سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایت فعالان اقتصادی (مؤلفه پیمایشی)
۳. تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی (مؤلفه پیمایشی)
۴. اجرای کامل و به‌موقع احکام مراجع قضایی (مؤلفه آماری)
۵. رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری (مؤلفه آماری)
۶. نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی) (مؤلفه آماری)
۷. میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز) (مؤلفه آماری)

۱. برای توضیحات بیشتر رجوع شود به: مرکز پژوهش‌های مجلس، سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران، چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها به شماره مسلسل ۱۵۸۵۲.

2. Hard Data
3. Survey Data

نماگر ۲. ثبات اقتصاد کلان (۳ مؤلفه: ۱ پیمایشی و ۲ آماری)

۱. ثبات قیمت مواد اولیه (مؤلفه پیمایشی)

۲. ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده (مؤلفه آماری)

۳. ثبات نرخ ارز (مؤلفه آماری)

نماگر ۳. ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (۴ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۱ آماری)

۱. ثبات یا پیش‌بینی‌پذیری قوانین و مقررات (مصوبه مجلس یا هیئت دولت یا وزرا)^۱ (مؤلفه پیمایشی)

۲. ثبات یا پیش‌بینی‌پذیری رویه‌های اجرایی (تصمیمات مسئولان استانی یا محلی) (مؤلفه پیمایشی)

۳. روشن و غیرقابل تفسیر بودن قوانین و مقررات ناظر به کسب‌وکار (مؤلفه پیمایشی)

۴. ثبات مسئولان استانی (مؤلفه آماری)

نماگر ۴. شفافیت و سلامت اداری (۴ مؤلفه: ۴ پیمایشی)

۱. توزیع کالای قاچاق به ضرر بخشی از فعالان اقتصادی در بازار (مؤلفه پیمایشی)

۲. دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیم‌های مسئولان (مؤلفه پیمایشی)

۳. میزان شیوع رشوه در ادارات (مؤلفه پیمایشی)

۴. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات حکومتی (مؤلفه پیمایشی)

نماگر ۵. فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درست‌ی (۹ مؤلفه: ۵ پیمایشی و ۴ آماری)

۱. وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار (مؤلفه پیمایشی)

۲. میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار (مؤلفه پیمایشی)

۳. وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت (مؤلفه پیمایشی)

۴. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)

۵. عمل مسئولان محلی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)

۶. تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)

۷. تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)

۸. درصد چک‌های برگشتی (مؤلفه آماری)

۹. تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)

نماگر ۶. مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (۸ مؤلفه: ۲ پیمایشی و ۶ آماری)

۱. سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات و ماشین‌آلات) (مؤلفه پیمایشی)

۲. سرقت یا استفاده غیرمجاز از علائم تجاری یا مالکیت معنوی (مؤلفه پیمایشی)

۱. به‌نظر می‌رسد لازم است مصوبات سران قوا نیز در این مؤلفه مورد توجه قرار گیرد.

۳. سرقت مستوجب تعزیر (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)
۴. تصرف عدوانی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)
۵. مزاحمت ملکی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)
۶. ضرب و جرح عمدی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)
۷. تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)
۸. ضریب نفوذ بیمه (مؤلفه آماری)

نماگر ۷. عملکرد دولت (۳ مؤلفه پیمایشی)

۱. سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)
۲. اختلال در کسب و کار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی)
۳. حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی)

۱-۲. پرسشنامه و مقررات پیمایش

پرسشنامه گزارش حاضر، به‌صورت الکترونیکی^۱ و شامل ۲۱ پرسش برای سنجش ادراک و احساس فعالان اقتصادی از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به‌صورت کیفی و طیف (گزینه‌های) پنج‌گانه «خیلی زیاد، زیاد، تاحدودی، کم و خیلی کم» طراحی شد.

در پرسشنامه و ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری، ارزیابی بین صفر و ۱۰ باشد و ۱۰ نامناسب‌ترین (بدترین) و صفر مناسب‌ترین (بهترین) ارزیابی تعیین شد و در نهایت شاخص هر چه به صفر نزدیک‌تر باشد، مناسب‌تر (بهتر) ارزیابی و تلقی می‌شود.

با توجه به کیفی بودن پرسش‌های این پیمایش، پرسش‌های ارزیابی‌ها و پاسخ‌ها باید به‌صورت کمی درمی‌آمد. به همین دلیل نمرات ارزیابی به‌صورت خیلی کم، امتیاز ۱۰، کم، امتیاز ۷/۵، تا حدودی، امتیاز ۵، زیاد، امتیاز ۲/۵ و خیلی زیاد، امتیاز صفر معادل‌سازی کمی شد (به‌گونه‌ای که فواصل امتیاز ۲/۵ به‌صورت مساوی مابین گزینه‌ها رعایت شود).

شایان ذکر است در پرسشنامه این تحقیق، برخی از سؤال‌ها، رویکردی مثبت (برای مثال ارزیابی میزان وفای به عهد) و برخی دیگر رویکرد منفی (برای مثال ارزیابی میزان رشوه در ادارات) دارند. در مؤلفه‌های «رواج توزیع کالای قاچاق»، «میزان شیوع رشوه در ادارات»، «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات»، «وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار»، سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات) و «استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی» که سؤال‌ها رویکرد منفی داشتند و پاسخ‌ها برخلاف سایر مؤلفه‌ها بودند، نحوه امتیازدهی به‌طور معکوس کمی‌سازی شد؛ یعنی بدترین حالت (شرایطی که فعالیت بنگاه،

۱. سؤالات پرسشنامه در آدرس www.rcmajlisform.ir قابل دسترسی است.

متوقف شود) امتیاز ۱۰ برای گزینه خیلی زیاد و امتیاز صفر برای گزینه خیلی کم در نظر گرفته شده است.

۳-۱. جامعه و انتخاب نمونه^۱

برخلاف پیمایش‌های پایش محیط کسب‌وکار که طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۵ با جامعه تعریف شده «تشکل‌های اقتصادی سراسر کشور» توسط مرکز پژوهش‌های مجلس انجام می‌شد، در پیمایش امنیت سرمایه‌گذاری، جامعه آماری، همه فعالان اقتصادی در دسترس متناسب با جامعه نمونه‌های قابل استناد در همه استان‌ها و همه حوزه‌های کاری در نظر گرفته شده است.

انتخاب فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پژوهش، به روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی بوده و برای تعمیم نتایج حاصله از جمع‌آوری و پردازش داده‌ها به کل کشور، تکمیل پرسشنامه با حجم قابل قبولی از فعالان اقتصادی ضرورت داشته است. روش جمع‌آوری داده‌ها به صورت ارائه پرسشنامه به فعالان اقتصادی نمونه برای مؤلفه‌های پیمایشی (SD) و جمع‌آوری داده از منابع رسمی برای مؤلفه‌های آماری (HD) است. تعداد نمونه‌ها از جامعه فعالان اقتصادی براساس استفاده از جدول مورگان^۲ به دست آمده که براساس حجم نمونه‌ها در هر استان مشخص شده است. جامعه فعالان اقتصادی به ۳۱ خوشه (استان‌های کشور) تفکیک شد و با استفاده از فرمول کوکران، تعداد نمونه‌های لازم از هر استان به شرح جدول ۱ تعیین شد.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش، دسترسی به فهرست اعضای نمونه آماری تعیین شده (فعالان اقتصادی سراسر کشور) و نیز قانع و راضی کردن آنها به تکمیل پرسشنامه این پژوهش بوده است؛ پرسشنامه‌ای که در آن ارزیابی قوه قضائیه و نیروی انتظامی و نیز وجود رشوه و فساد گنجانده شده است.^۳

شایان ذکر است با توجه به جامعه آماری در اختیار تیم پژوهش، لازم بود که به‌طور متوسط از هر استان ۳۷۰ پرسشنامه تکمیل و تحویل شود. توزیع ۸۱۰۴ پرسشنامه قابل قبول واصل شده در این پیمایش، به تفکیک استان‌ها در جدول ۱ ارائه شده است.

۱. گفتنی است که فرمول و توضیحات مربوط به نحوه نرمال‌سازی و ترکیب داده‌های آماری به تفصیل در گزارش‌های پیمایش‌های گذشته ذکر شده و به دلیل تکراری بودن مطالب و به جهت ضرورت رعایت اختصار در این گزارش حذف گردیده است.

۲. جدول مورگان برای تعیین حجم نمونه از جوامعی استفاده می‌کند که نه از واریانس جامعه و نه از احتمال موفقیت یا عدم موفقیت متغیر اطلاعاتی در دست نباشد و نتوان از فرمول‌های آماری برای برآورد حجم نمونه استفاده کرد. این جدول در حالتی محافظه‌کارانه حجم نمونه را ارائه می‌دهد. در این جدول برای راحتی تصمیم، حجم نمونه با خطایی قابل تحمل (۰/۰۵) و در حالت‌های مختلف تعیین شده است. البته به نظر می‌رسد با توجه به میزان مشارکت بالغ بر ۸ هزار نفری فعالان کسب‌وکار و نظر به انجام ۱۲ پایش، شایسته است قدری خطای قابل تحمل را حدود (۰/۰۵) دیگر افزایش داده و با مقبولیت ۹۰ درصدی برای سال ۱۴۰۰ پایش امنیت سرمایه‌گذاری را انجام دهیم در این صورت از ابتدای سال ۱۴۰۰ حجم نمونه‌های مورد نیاز با کاهش مواجه شده و طبق جدول پیوست این گزارش مورد مقبولیت آماری نیز قرار خواهد گرفت.

۳. تعداد پرسشنامه‌های مورد نیاز حدود ۱۱۲۵۰ پرسشنامه در سطح کشور و در تمامی استان‌ها و خوشه‌هاست. در پایش زمستان ۱۳۹۶ برای ۴۲۳۱۰ نفر پیامک ارسال شد. با توجه به اینکه برآورد این بود که تقریباً از هر چهار نفر که پیامک را دریافت می‌کند، یک نفر (۲۵ درصد) پرسشنامه را تکمیل و ارسال کند که متأسفانه در پایان، حدود ۴ درصد از دریافت‌کنندگان پیامک اقدام به ورود به ربات و سایت و تکمیل پرسشنامه نموده‌اند. لذا برای پایش تابستان تعداد پیامک‌های ارسالی دو برابر شد و به عدد ۸۴۶۲۰ رسید که تقریباً ۷/۵ برابر تعداد پرسشنامه‌های تکمیل شده مورد نیاز است. این بار با توجه به تجربه پایش زمستان و زمان ارسال پیامک‌های پایش زمستان (در هفته‌های پایانی سال ۱۳۹۶ و ایام نوروز) که از هر ۲۵ نفر پیامک‌گیرنده، یک نفر اقدام به تکمیل پرسشنامه کرده بود، در پایش‌های آتی تصور این بود که این عدد بهبود می‌یابد و به یک نفر از ۱۷ نفر می‌رسد. لذا با توجه به سابقه پُر شدن تعداد پرسشنامه‌ها در پیمایش‌های گذشته این‌گونه اقدام شد.

جدول ۱. حجم جامعه و نمونه لازم، تعداد پیامک‌های ارسالی و پاسخ دریافتی به تفکیک استان‌ها در پایش زمستان ۱۳۹۹

درصد تحقق تعداد نمونه در زمستان ۱۳۹۹	پاسخ دریافتی قابل قبول در		پیامک ارسالی	حجم نمونه لازم*	حجم نمونه براساس سطح اطمینان ۹۰ درصد آماری	حجم جامعه	استان
	زمستان ۱۳۹۹	پاییز ۱۳۹۹					
۷۲	۲۶۲	۱۲۳	۴۳۵۴	۳۷۸	۳۱۸	۲۴۰۹۸	آذربایجان شرقی
۹۶	۳۶۴	۹۹	۴۳۲۵	۳۷۵	۳۱۶	۱۶۰۳۶	آذربایجان غربی
۹۸	۳۶۲	۱۸۰	۴۳۴۸	۳۵۹	۳۰۷	۶۲۰۹	اردبیل
۴۳	۱۵۴	۲۱۱	۴۳۷۲	۳۸۱	۳۲۰	۴۳۱۵۷	اصفهان
۹۵	۳۵۸	۳۲۳	۴۳۲۷	۳۶۹	۳۱۲	۹۶۱۱	البرز
۹۰	۳۳۶	۱۳۵	۴۵۹۷	۳۵۰	۳۰۲	۴۵۹۷	ایلام
۷۱	۲۵۸	۱۸۰	۴۲۶۴	۳۵۹	۳۰۷	۶۴۲۲	بوشهر
۱۰۰	۶۵۴	۷۴۸	۴۴۲۲	۳۸۲	۳۲۱	۷۶۷۰۵	تهران
۹۰	۳۲۴	۲۸۵	۴۴۲۸	۳۵۸	۳۱۵	۶۳۵۲	کرمان
۷۶	۲۷۴	۲۳۶	۴۲۹۷	۳۵۷	۳۰۷	۵۳۶۱	چهارمحال و بختیاری
۱۰۰	۵۲۰	۴۳۵	۴۴۰۴	۳۷۹	۳۰۴	۳۱۳۶۹	خراسان جنوبی
۵۷	۲۰۲	۱۹۴	۴۹۱۲	۳۵۳	۳۱۹	۴۹۱۲	خراسان رضوی
۸۲	۳۰۸	۲۶۸	۴۳۴۵	۳۷۵	۳۰۳	۱۷۱۸۰	خراسان شمالی
۷۹	۲۸۸	۲۹۰	۴۲۹۹	۳۶۳	۳۱۷	۷۰۵۰	خوزستان
۷۰	۲۴۶	۲۳۸	۴۲۶۸	۳۵۰	۳۰۹	۴۲۶۸	زنجان
۶۲	۲۲۶	۲۰۹	۴۲۵۲	۳۶۰	۳۰۰	۶۹۳۹	سمنان
۷۹	۲۹۸	۱۱۸	۴۳۷۶	۳۷۷	۳۰۸	۲۰۷۰۴	سیستان و بلوچستان
۴۵	۱۶۴	۲۰۸	۴۲۷۷	۳۶۱	۳۱۸	۶۳۱۵	فارس
۷۱	۲۶۲	۳۴۰	۴۳۵۸	۳۶۷	۳۰۷	۸۵۳۸	قزوین
۳۶	۱۳۲	۲۰۱	۴۲۹۶	۳۶۸	۳۱۱	۹۳۳۰	قم
۷۷	۲۸۸	۲۸۶	۴۲۶۰	۳۷۲	۳۱۲	۱۲۸۵۲	کردستان
۴۲	۱۵۶	۲۱۱	۴۲۶۱	۳۶۹	۳۱۲	۹۷۰۸	کرمانشاه
۲۲	۷۶	۱۵۱	۳۸۵۰	۳۳۹	۲۹۸	۳۸۵۰	کهگیلویه و بویراحمد
۴۴	۱۶۴	۱۹۶	۴۳۵۷	۳۶۷	۳۱۲	۹۵۱۷	گلستان
۴۳	۱۶۲	۱۹۲	۴۲۴۳	۳۷۵	۳۱۶	۱۵۶۴۳	گیلان
۵۲	۱۹۲	۲۵۷	۴۳۷۷	۳۶۵	۳۱۱	۸۴۹۹	لرستان
۶۴	۲۴۲	۲۵۴	۴۳۱۱	۳۷۹	۳۱۹	۳۰۱۰۷	مازندران
۶۴	۲۳۶	۳۳۹	۴۳۶۵	۳۶۹	۳۱۳	۹۹۰۶	مرکزی
۳۹	۱۴۲	۲۳۷	۴۲۴۱	۳۵۶	۳۰۶	۶۰۰۳	هرمزگان
۵۱	۱۸۸	۲۵۸	۴۳۲۳	۳۶۸	۳۱۲	۹۲۰۵	همدان
۷۲	۲۶۶	۳۱۰	۴۳۲۲	۳۷۰	۳۱۳	۱۰۵۰۰	یزد
۷۱/۴	۸۱۰۴	۷۷۱۲	۲۱۳۴۴۳۱	۱۱۳۵۰	۹۶۴۵	۴۴۰۹۴۳	کل کشور

مأخذ: استخراج تیم پژوهش از فایل‌های جمع‌آوری شده فعالان اقتصادی و جدول مورگان برای تعیین حجم نمونه، پایش زمستان ۱۳۹۹.

* براساس فرمول کوکران و سطح اطمینان ۹۵ درصد آماری.

۱. لازم به توضیح است که منبع تمامی جداول و نمودارها و شکل‌های این پایش براساس نتایج و یافته‌های تحقیق و محقق است.
۲. علاوه بر آن برای ۱۳۸۱۳ فعال اقتصادی ایمیل ارسال شد. همچنین به تعداد ۲۰۰۰۰ شماره تلفن با استان و حوزه کاری نامشخص نیز پیامک ارسال شد.

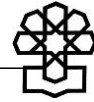
در جدول ۲ میزان مشارکت فعالان اقتصادی و جامعه آماری در مطالعات گذشته تا زمستان ۱۳۹۹ قابل مشاهده است.

جدول ۲. تعداد پرسشنامه‌های قابل قبول در مطالعه‌های مختلف امنیت سرمایه‌گذاری

عنوان	تعداد پرسشنامه‌های قابل قبول (نفر)	تعداد افزایش پرسشنامه‌های قابل قبول	درصد رشد پرسشنامه‌های قابل قبول
مطالعه اول (زمستان ۱۳۹۶)	۱۲۰۷	---	---
مطالعه دوم (بهار ۱۳۹۷)	۲۷۵۱	۱۵۴۴	۱۲۸
مطالعه سوم (تابستان ۱۳۹۷)	۴۸۸۷	۲۱۳۶	۷۷
مطالعه چهارم (پاییز ۱۳۹۷)	۵۲۵۴	۳۶۷	۸
مطالعه پنجم (زمستان ۱۳۹۷)	۵۶۹۴	۴۴۰	۸
مطالعه ششم (بهار ۱۳۹۸)	۵۸۳۵	۱۴۱	۲/۴
مطالعه هفتم (تابستان ۱۳۹۸)	۶۷۲۷	۸۹۲	۱۵/۳
مطالعه هشتم (پاییز ۱۳۹۸)	۳۸۰۱	-۲۹۲۶	-۴۳/۵
مطالعه نهم (زمستان ۱۳۹۸)	۹۶۸۳	۵۸۸۲	۱۵۴/۷
مطالعه دهم (بهار ۱۳۹۹)	۶۸۸۴	-۲۷۹۹	-۲۹
مطالعه یازدهم (تابستان ۱۳۹۹)	۷۷۹۵	۹۱۱	۱۳
مطالعه دوازدهم (پاییز ۱۳۹۹)	۷۷۱۲	-۸۳	-۱/۰۶
مطالعه سیزدهم (زمستان ۱۳۹۹)	۸۱۰۴	۳۹۲	۵/۰۸

با توجه به آنکه تعداد نمونه‌ها (پرسشنامه‌های پُر شده) در اکثریت استان‌ها، به اندازه مورد قبول نرسیده است، لذا براساس روش آماری مورد استفاده، کماکان نمی‌توانیم نتایج پژوهش را به کل جامعه تعمیم دهیم؛ در عوض، از خروجی حاصل از نظرسنجی، این نتیجه برداشت می‌شود که شرکت‌کنندگان نظرسنجی چه نگاهی به مؤلفه‌های مختلف امنیت سرمایه‌گذاری دارند. گروه تحقیق در تلاش است با به‌روزرسانی جامعه آماری این تحقیق، در فصل‌های آتی، تعداد نمونه‌های مشارکت‌کننده در پایش به حدنصاب تعیین شده یعنی حدود ۱۱۳۰۰ فعال اقتصادی از همه استان‌ها و از همه بخش‌ها (با فرض ثابت ماندن حجم جامعه آماری) برسد.^۱ به‌دلیل آنکه حدنصابی که برای پایش در نظر گرفته بودیم با سطح اطمینان آماری ۹۵ درصد بوده و این ایدئال‌ترین وضعیت است و با توجه به اینکه در چند پایش گذشته دریافت بالغ بر ۱۱ هزار پرسشنامه صحیح و قابل قبول (با وجود میزان مشارکت بالا و قابل تقدیر فعالان کسب‌وکار) دور از دسترس تلقی

۲. البته باید دقت داشت که درخصوص تعداد نمونه‌های دریافت شده از برخی استان‌های ذکر شده در جدول ۱ همانند استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، هرمزگان، کردستان، گیلان، کرمانشاه، گلستان، اصفهان و قزوین که زیر ۵۰ درصد حجم نمونه مورد نیاز را دارا هستند و فاصله مناسب آنها از حدنصاب مورد نظر چندان حاصل نشده است، نمی‌توان همانند سایر استان‌ها نتیجه‌گیری‌های دقیقی برای این استان‌ها کرد؛ به‌نظر می‌رسد با روند افزایش مشارکت‌کنندگان و نمونه‌های صحیح دریافت شده این ابهام نیز به‌زودی در پایش‌های آتی برطرف شود.

می‌شود، با توجه به استعلامات پژوهشی صورت گرفته مقرر شد سطح اطمینان آماری پایش را به سطح ۹۰ درصد رسانده که همچنان قابل قبول و تعمیمی به کل جامعه است، بر این اساس از ابتدای سال ۱۴۰۰ ملاک دریافت بالغ بر ۹۶۴۵ پرسشنامه صحیح می‌تواند علاوه بر حاصل شدن اطمینان برای کل کشور، تحلیل‌های استانی را نیز مورد اطمینان و تعمیم بیشتری قرار دهد.

۲. نتایج پژوهش براساس مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری

۲-۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب ۱۷ مؤلفه آماری^۱

همان‌طور که در بخش قبل اشاره شد، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۳۸ مؤلفه می‌شود که ۱۷ مؤلفه آن آماری (HD) هستند؛ یعنی سنجش آن نیاز به پیمایش و نظرخواهی ندارد و توسط نهادهای رسمی اندازه‌گیری و اعلام می‌شوند. روش محاسبه این مؤلفه‌ها براساس روش‌های علمی از نهادهای مربوطه^۲ اخذ شده است که به تفکیک نماگرهای مربوطه عبارتند از:

نماگر ۱. تعریف و تضمین حقوق مالکیت (۴ مؤلفه آماری)

۱. اجرای کامل و بموقع احکام مراجع قضایی

این مؤلفه از حاصل جمع نسبت مانده اجرای احکام مدنی به جمعیت هر استان با مانده اجرای احکام کیفری به جمعیت هر استان مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۲. میزان رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری

اطلاعات این مؤلفه با توجه به همکاری مرکز داوری اتاق ایران با مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در قالب سه نوع آمار دریافت شد: آمار پرونده‌های جاری دفاتر مرکز، آمار پرونده‌های ثبت شده در دفاتر مرکز و آمار آرای صادره در دفاتر مرکز در سال ۱۳۹۹. لذا با توجه به ماهیت این مؤلفه میزان آمار آرای صادره در دفاتر مرکز داوری اتاق ایران تا دی‌ماه ۱۳۹۹ که در اختیار تیم تحقیقاتی قرار گرفته مورد استفاده در تحلیل‌های این پایش واقع شده است.

1. Hard Data

۲. با توجه به اینکه سالنامه عمومی قوه قضائیه مربوط به سال ۱۳۹۸ منتشر شده است؛ لذا آمارهای استفاده شده در این مطالعه، براساس سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ و سالنامه آماری ۱۳۹۸ و سالنامه بیمه مرکزی سال ۱۳۹۸ و گزارش عملکرد واحدهای قضایی در اسفندماه ۱۳۹۸ است و تنها آمار مربوط به سه مؤلفه ثبت شاخص تورم مصرف‌کننده، ثبت نرخ ارز و ثبت مستولان استانی متناسب با سه ماه سوم سال ۱۳۹۹ از سایر منابع معتبر در دسترس، دریافت و مورد استفاده قرار گرفته است. توضیح اینکه در گزارش‌های معتبر بین‌المللی نظیر رقابت‌پذیری جهانی مجمع جهانی اقتصاد (World Economic Forum) و گزارش شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت (International Property Rights Index) نیز رویه به این‌صورت است که در هر یک از محورها آخرین داده‌های آماری رسمی در دسترس مورد استفاده قرار می‌گیرد و در ادامه، همزمان با انتشار داده‌های جدید، گزارش‌های پیشین به‌روزرسانی می‌شوند.

۲. آخرین آمار و اطلاعات در دسترس با عنوان اطلاعات موجود در سالنامه قوه قضائیه برای سال ۱۳۹۸ در این پایش مورد استفاده قرار گرفته است.

۳. اهتمام دادگاه‌ها به رسیدگی کامل به شکایت‌ها

این مؤلفه با معیار نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی) از حاصل جمع نسبت خروجی به ورودی پرونده‌های دادگاه‌های حقوقی با نسبت خروجی به ورودی پرونده‌های دادگاه‌های کیفری مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۴. اهتمام دادگاه‌ها به رسیدگی سریع به شکایت‌ها

این مؤلفه با معیار میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی برحسب تعداد روز به‌دست آمده است. آمار میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده در شعب دادگاه حقوقی و دادگاه کیفری به تفکیک استان‌های مذکور در گزارش عملکرد واحدهای قضایی در اسفندماه ۱۳۹۸ (آخرین آمار در دسترس تیم پژوهش) به‌دست آمده است.

۲. ثبات اقتصاد کلان (۲ مؤلفه آماری)

۱. ثبات نرخ تورم

نوسان شاخص قیمت مصرف‌کننده براساس نرخ تورم استانی اعلامی از طرف مرکز آمار.^۱

۲. ثبات نرخ ارز

در پایش زمستان ۱۳۹۹ نیز همانند پاییز ۱۳۹۹ از نرخ‌های رسمی اعلامی سنا استفاده شده است.^۲ هرچند برای پایش تابستان ۱۳۹۹ همانند سه پایش زمستان و پاییز ۱۳۹۸ و بهار ۱۳۹۹ نرخ‌های اعلامی از طرف شبکه اطلاع‌رسانی طلا، سکه و ارز تهران ملاک عمل قرار گرفته است.^۳ برای آنکه این مؤلفه تغییرات و نوسانات را برای کشور بهتر نشان دهد، ضریب تغییرات^۴ آن محاسبه و استفاده شده است.

۳. ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (۱ مؤلفه آماری)

۱. ثبات مسئولان استانی

این مؤلفه براساس تغییرات ۶ مقام مسئول استانی شامل استاندار، شهردار، ریاست سازمان جهاد کشاورزی، مدیر کل سازمان امور اقتصاد و دارایی، مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ریاست سازمان صنعت، معدن و تجارت استان در دوره زمانی مشخص شده (فصل زمستان ۱۳۹۹) براساس استعلام مرکز پژوهش‌ها از دستگاه‌های مربوطه و میزان همکاری و اطلاعات در دسترس و ارائه شده توسط آنها و سایت‌های مربوطه به‌دست آمده است.

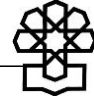
۱. طبق گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان، اسفندماه ۱۳۹۹، مرکز آمار ایران، تاریخ انتشار ۱۴۰۰/۰۱/۷.

۲. <http://www.sanarate.ir/>

۳. www.tgju.org

۴. به آدرس

۴. ضریب تغییرات عبارت است از: عددی که از تقسیم انحراف معیار به میانگین نرخ‌های یک بازه زمانی به‌دست می‌آید. ضریب تغییرات میزان تغییرات نرخ را در طول دوره زمانی مشخص شده بهتر نشان می‌دهد، هرچند برای دوره‌های کوتاه‌مدت می‌توان از انحراف معیار نرخ‌ها نیز استفاده کرد.

نماگر ۴. فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی (۴ مؤلفه آماری)

۱. تعداد پرونده‌های خیانت در امانت

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۲. تعداد پرونده‌های مطالبه طلب

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۳. درصد چک‌های برگشتی

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی تحت عنوان شاخص مطالبه وجه چک به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۴. تعداد پرونده‌های کلاهبرداری

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

نماگر ۵. مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (۶ مؤلفه آماری)

۱. شکایت‌های با موضوع سرقت مستوجب تعزیر

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی شکایت‌های با موضوع سرقت مستوجب تعزیر به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۲. شکایت‌های با موضوع تصرف عدوانی

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی شکایت‌های با موضوع تصرف عدوانی به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۳. شکایت‌های با موضوع مزاحمت ملکی

این مؤلفه براساس نرخ اعلامی شکایت‌های با موضوع مزاحمت ملکی به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مذکور در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۴. شکایت‌های با موضوع ضرب و جرح عمدی

این مؤلفه از تعداد شکایت‌های با موضوع ضرب و جرح عمدی به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت در هر استان، مندرج در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ به‌دست آمده است.

۵. تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح

این مؤلفه براساس حاصل جمع نرخ‌های اعلامی در هر استان برای فوت یا جرح به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر

جمعیت، مذکور در سالنامه آماری سال ۱۳۹۸ به دست آمده است.

۶. ضریب نفوذ بیمه

این مؤلفه براساس نرخ رسمی اعلامی در سالنامه آماری صنعت بیمه سال ۱۳۹۸ صنعت بیمه به تفکیک استان‌ها استخراج شده است.

همان‌طور که قبلاً توضیح داده شد دو نماگر شفافیت و سلامت اداری و نماگر عملکرد دولت صرفاً براساس مؤلفه‌های پیمایشی سنجش و ارزیابی می‌شوند و هیچ مؤلفه آماری برای آنها در نظر گرفته نشده است.

برای تلفیق اطلاعات فوق با داده‌های پیمایشی و استخراج یک شاخص برای هر استان و در نهایت برای کل کشور، پس از تهیه جدول اطلاعات نسبی ۱۷ مؤلفه، این مؤلفه‌ها نرمال‌سازی شده^۲ و سپس با جدول اطلاعات پیمایشی تلفیق شده‌اند. با توجه به مراحل و پیش‌فرض‌های مذکور، مؤلفه‌های آماری (HD) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری پس از نرمال شدن برای فصل زمستان ۱۳۹۹ در جدول ۳ و نمودار ۱ ارائه شده است.

مطالعه این فصل نشان می‌دهد شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری برای فصل زمستان ۱۳۹۹ عدد میانگین ۴/۲۲ از ۱۰ (شاخص ۱۰ به معنای ناامنی مطلق سرمایه‌گذاری) به دست آمده است. نمودار ۸ در اواخر این گزارش، روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری طی ۱۳ فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۹ را نشان می‌دهد.

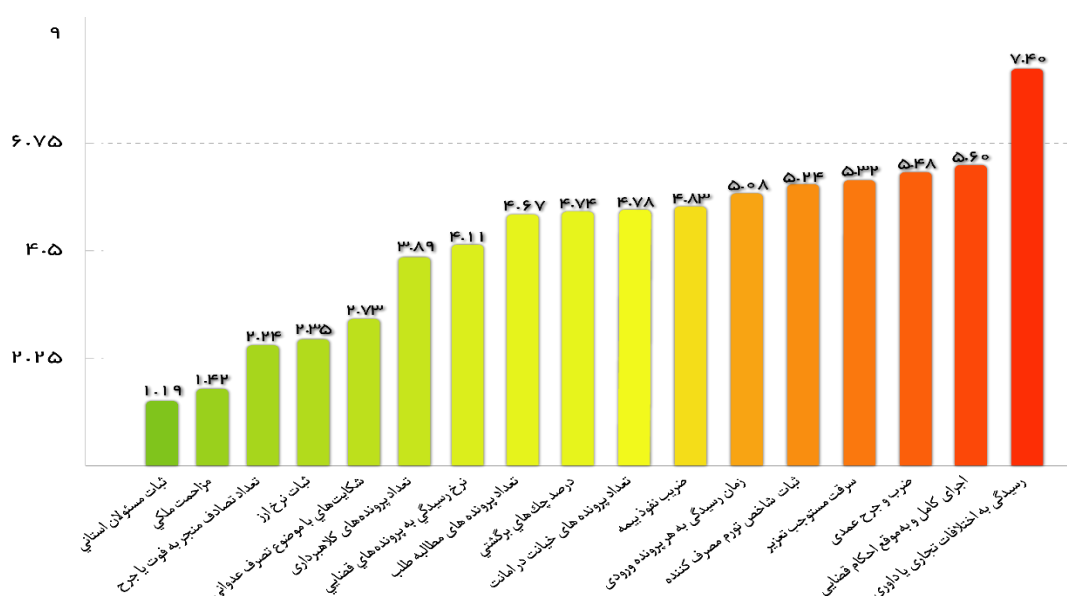
۱. که شامل آخرین اطلاعات در دسترس برای تیم پژوهش بوده است. تلاش‌هایی جهت دریافت اطلاعات مربوط به سال ۱۳۹۹ در حال انجام است و سعی می‌شود برای پایش آتی از آنها استفاده شود.

۲. برای نرمال‌سازی جدول اطلاعات نسبی مؤلفه‌های آماری؛
اولاً آمار برخی مؤلفه‌ها در استان‌های خاصی وجود نداشت، زیرا در سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۷ برای هر استان برخی اطلاعات مورد نیاز این پایش از جدول‌های با عنوان «۱۰ موضوع اول اتهام پرونده‌های ورودی واحدهای قضایی استان...» استخراج شده است، لکن به دلیل آنکه مؤلفه مورد نظر در طول بازه زمانی مورد سنجش در ۱۰ موضوع اول اتهامی استان مورد نظر نبوده، لذا آماری در این خصوص در دسترس نبود. در این موارد، معادل عدد موجود برای آن استان در سالنامه سال گذشته و یا حداقل مؤلفه موجود در رتبه‌بندی سایر استان‌ها برای استان فاقد آمار به کار برده شده است.
ثانیاً آن دسته از مؤلفه‌هایی که براساس نسبت به جمعیت استان مربوطه (شاخص براساس ۱۰۰ هزار نفر) موجود در منابع آماری رسمی در آنها رعایت نشده است، لازم است تا عدد مؤلفه کسب شده بر جمعیت هر استان تقسیم و ضرب در ۱۰۰ هزار شود تا همانند سایر مؤلفه‌ها بتوان آنها را نرمال کرد.

نمودار ۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب مؤلفه‌های آماری در زمستان ۱۳۹۹

(۱۰ بدترین ارزیابی)

– امنیت سرمایه‌گذاری در ایران بر حسب مؤلفه‌های آماری به تفکیک استان‌ها

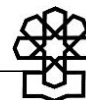
مقایسه اطلاعات استخراجی مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری (نرمال شده) به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹ نسبت به پاییز ۱۳۹۹ نشان‌دهنده آن است که به ترتیب، استان‌های آذربایجان غربی، سیستان و بلوچستان و خراسان جنوبی نسبت به سایر استان‌ها مناسب‌ترین وضعیت را داشته‌اند و استان‌های تهران، کهگیلویه و بویراحمد و مازندران به ترتیب نسبت به سایر استان‌ها در بررسی مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری نامناسب‌ترین وضعیت را کسب کرده‌اند؛ این درحالی است که در پاییز ۱۳۹۹ نسبت به تابستان ۱۳۹۹، به ترتیب، استان‌های آذربایجان غربی، سیستان و بلوچستان و خراسان جنوبی نسبت به سایر استان‌ها مناسب‌ترین وضعیت را داشته‌اند و استان‌های تهران، کهگیلویه و بویراحمد و اصفهان به ترتیب نسبت به سایر استان‌ها در بررسی مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری نامناسب‌ترین وضعیت را کسب کرده‌اند.

همچنین بررسی چند مطالعه اخیر نشان می‌دهد که استان‌های خراسان جنوبی و آذربایجان غربی مکرراً از ارزیابی مناسب‌تری برخوردار بوده‌اند و استان‌های تهران^۱ و کهگیلویه و بویراحمد مکرراً ارزیابی نامناسب‌تری در مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری را به خود اختصاص داده‌اند.

۱. اینکه مکرراً تهران به لحاظ امنیت سرمایه‌گذاری نامناسب‌ترین استان ارزیابی می‌شود لازم است مواکوی شود. چون این ارزیابی درحالی است که تهران جاذب همه سرمایه‌های ملی به سمت خود است! و این یک پارادوکس می‌باشد که باید برای آن مطالعه و تحلیل انجام شود. شاید یک پاسخ این باشد که هرچند تهران از نظر مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری وضعیت نامناسبی دارد، اما صرفه‌های ناشی از مقیاس و گستره و تنوع باعث می‌شود که برای فعالان کسب‌وکار سود انتظاری از سرمایه‌گذاری آنقدر بالا برود که ریسک نامنی سرمایه‌گذاری براساس تعریف ارائه شده را به جان بخرند.

جدول ۳. مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری (نرمال شده) به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹ (به ترتیب از بهترین تا بدترین)

مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری	ضرب نفوذ بیمه	تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح	ضرب و جرح عمدی	مزاحمت ملکی	شکایت‌های با موضوع تصرف عدوانی	سرفت مستوجب تعزیر	تعداد پرونده‌های کلاهبرداری	درصد چک‌های برگشتی	تعداد پرونده‌های مطالبه طلب	تعداد پرونده‌های خیانت در امانت	ثبات مسئولان استانی	ثبات نرخ ارز	ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده	زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی	نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی	رسیدگی به اختلافات تجاری با داوری	اجرای کامل و بموقع احکام قضایی	استان/ عنوان مؤلفه آماری
۲/۷۵	۴	۳	۱	۱	۱	۱	۳	۴	۳	۲	۱	۲	۲	۷	۲	۵	۶	آذربایجان غربی
۲/۹۹	۵	۲	۱	۱	۱	۳	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۵	۹	۰	۹	۸	سیستان و بلوچستان
۳/۱۸	۴	۱	۳	۱	۱	۳	۲	۳	۳	۱	۳	۲	۴	۱	۶	۹	۷	خراسان جنوبی
۳/۳۷	۵	۱	۳	۱	۱	۵	۴	۴	۴	۴	۱	۲	۲	۴	۳	۹	۵	سمنان
۳/۵۴	۵	۱	۳	۱	۱	۳	۲	۴	۴	۵	۱	۲	۹	۴	۰	۷	۸	هرمزگان
۳/۵۷	۳	۲	۳	۱	۱	۳	۵	۶	۴	۶	۱	۲	۲	۳	۴	۹	۵	قم
۳/۶۱	۵	۳	۴	۱	۱	۵	۲	۴	۳	۴	۱	۲	۶	۵	۵	۵	۷	کرمان
۳/۷۶	۵	۱	۶	۱	۱	۵	۴	۴	۳	۷	۱	۲	۹	۳	۴	۵	۴	همدان
۳/۸۲	۴	۲	۳	۱	۲	۳	۳	۳	۵	۵	۱	۲	۱۰	۲	۴	۹	۵	کرمانشاه
۳/۹۲	۴	۲	۶	۱	۱	۵	۴	۱۰	۵	۶	۱	۲	۴	۵	۳	۷	۰	یزد
۳/۹۶	۶	۲	۷	۱	۱	۸	۴	۵	۳	۶	۱	۲	۱	۳	۵	۷	۵	مرکزی
۴/۰۲	۴	۲	۴	۱	۱	۸	۳	۴	۴	۵	۱	۲	۷	۶	۴	۵	۸	گلستان
۴/۰۶	۳	۶	۵	۱	۱	۴	۴	۳	۳	۴	۳	۲	۵	۴	۶	۷	۸	خراسان رضوی
۴/۰۶	۵	۱	۷	۱	۴	۶	۴	۴	۴	۵	۱	۲	۵	۳	۳	۹	۶	زنجان
۴/۰۸	۴	۲	۶	۲	۱	۶	۴	۵	۴	۶	۳	۲	۳	۳	۵	۹	۴	گیلان
۴/۱۳	۵	۴	۳	۱	۱	۳	۳	۶	۵	۵	۱	۲	۷	۴	۴	۷	۹	فارس
۴/۱۵	۵	۱	۷	۱	۷	۵	۳	۵	۷	۱	۱	۲	۴	۳	۲	۹	۷	اردبیل
۴/۱۹	۵	۲	۶	۱	۵	۴	۴	۴	۴	۵	۱	۲	۷	۵	۱	۹	۷	لرستان
۴/۲۰	۴	۳	۵	۱	۵	۱	۵	۵	۴	۴	۱	۲	۸	۴	۵	۷	۷	آذربایجان شرقی
۴/۳۷	۶	۱	۶	۱	۹	۵	۵	۴	۴	۵	۱	۲	۹	۸	۴	۰	۴	کردستان
۴/۴۴	۶	۱	۶	۱	۱	۷	۴	۵	۵	۶	۱	۲	۵	۶	۴	۹	۵	قزوین
۴/۵۹	۹	۱	۴	۱	۱	۴	۴	۵	۶	۶	۳	۲	۴	۱۰	۳	۹	۴	بوشهر
۴/۶۶	۴	۱	۵	۱	۱	۷	۶	۵	۵	۶	۱	۲	۳	۹	۹	۹	۵	البرز
۴/۶۶	۷	۱	۸	۱	۸	۷	۵	۲	۱۰	۱	۱	۲	۸	۲	۲	۹	۶	ایلام
۴/۶۹	۸	۳	۷	۱	۱	۹	۴	۳	۵	۵	۱	۲	۵	۵	۵	۹	۶	خوزستان

مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری	ضریب نفوذ بیمه	تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح	ضرب و جرح عمدی	مزاحمت ملکی	شکایت‌های با موضوع تصرف عدوانی	سرفت مستوجب تعزیر	تعداد پرونده‌های کلاهبرداری	درصد چک‌های برگشتی	تعداد پرونده‌های مطالبه طلب	تعداد پرونده‌های خیانت در امانت	ثبات مسئولان استانی	ثبات نرخ ارز	ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده	زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی	نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی	رسیدگی به اختلافات تجاری با داوری	اجرای کامل و بیوقف احکام قضایی	استان / عنوان مؤلفه آماری
۴/۷۸	۴	۵	۸	۱	۱	۶	۶	۱۰	۵	۱۰	۱	۲	۲	۶	۷	۰	۶	اصفهان
۴/۸۰	۳	۱	۸	۱	۷	۸	۴	۲	۵	۶	۱	۲	۹	۳	۶	۹	۵	خراسان شمالی
۵/۰۲	۴	۱	۱۰	۱	۱۰	۷	۳	۸	۷	۱	۱	۲	۸	۸	۱	۹	۴	چهارمحال و بختیاری
۵/۰۲	۴	۲	۸	۱۰	۱	۸	۵	۶	۶	۹	۱	۲	۱	۸	۱	۹	۳	مازندران
۵/۵۰	۹	۱	۱۰	۴	۸	۶	۳	۴	۹	۱	۱	۲	۴	۸	۹	۹	۵	کهگیلویه و بویر احمد
۵/۷۷	۰	۱۰	۵	۱	۱	۱۰	۱۰	۸	۵	۹	۱	۲	۶	۸	۷	۹	۶	تهران
۴/۱۸	۴/۸۳	۲/۲۴	۵/۴۸	۱/۴۲	۲/۷۳	۵/۳۲	۳/۸۹	۴/۷۴	۴/۶۷	۴/۷۸	۱/۱۹	۲/۳۵	۵/۲۴	۵/۰۸	۴/۱۱	۷/۴۰	۵/۶۰	میانگین کشوری

توضیحات:

۱. مؤلفه رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری در پژوهش اصلی، جزء مؤلفه‌های آماری بوده که در خردادماه ۱۴۰۰ اطلاعات این مؤلفه در دسترس تیم پژوهش قرار گرفت و اطلاعات مربوطه تا دی‌ماه ۱۳۹۹ است. لکن شاید به دلیل کامل و جامع نبودن اطلاعات مربوط به این مؤلفه، به صورت نسبی در مقایسه با سایر مؤلفه‌ها از وضعیت آماری نامناسب‌تری برخوردار شده است که در صورت به‌روزرسانی شدن دقیق‌تر آمار آن امکان کاهش نمره آن دور از انتظار نیست.
۲. شایان توضیح است در چهار مؤلفه خیانت در امانت،^۱ کلاهبرداری،^۲ تصرف عدوانی^۳ و مزاحمت ملکی^۴، از آنجا که داده‌های مؤلفه‌های مربوط به این چهار ستون از سالنامه قوه قضائیه استخراج می‌شود و در آن گزارش، داده‌ها براساس ۱۰ پرونده پُر شکایت در هر استان ارائه می‌شود، در برخی استان‌ها این چهار مؤلفه جزء پرونده تشکیل شده نبود و در نتیجه اطلاعات این چهار مؤلفه برای همه استان‌ها در دسترس نبود؛ لذا تیم پژوهش تصمیم گرفت داده آماری در این استان‌ها (استان‌هایی که چهار مؤلفه فوق به دلیل آنکه آنها جزء ۱۰ پرونده پُر شکایت نبوده‌اند آماری برای آن موارد ذکر نشده است) را معادل کمترین عدد اعلامی در بین استان‌های دارای داده که در منابع اطلاعاتی برای آنها عددی اعلام شده، در نظر بگیرد و یا اعداد در دسترس در سالنامه سال ماقبل مربوط به آن استان لحاظ شود.
۳. در اعداد نرمال شده، برای هیچ استانی ضریب وزنی خاصی اعمال نشده است.
۴. با توجه به اینکه سالنامه عمومی قوه قضائیه مربوط به سال ۱۳۹۸ منتشر شده است؛ لذا آمارهای استفاده شده در این مطالعه، براساس سالنامه عمومی قوه قضائیه سال ۱۳۹۸ و سالنامه آماری ۱۳۹۸ و سالنامه بیمه مرکزی سال ۱۳۹۸ و گزارش عملکرد واحدهای قضایی در اسفندماه ۱۳۹۸ است و تنها آمار مربوط به سه مؤلفه ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده، ثبات نرخ ارز و ثبات مسئولان استانی متناسب با سه ماه چهارم سال ۱۳۹۹ از سایر منابع معتبر در دسترس دریافت و در جدول ۳ به کار برده شده است.

۱. برای این مؤلفه، در سالنامه سال ۱۳۹۸ تنها برای استان‌های اردبیل، ایلام، چهارمحال و بختیاری، خراسان جنوبی، کهگیلویه و بویراحمد اطلاعات در دسترس تیم تحقیق نبوده است که کمترین عدد در میان سایر استان‌ها برایشان منظور شده است و برای استان‌های آذربایجان غربی، سمنان، کرمانشاه، گیلان و لرستان اعدادی در سالنامه سال ۱۳۹۸ منظور نشده بود، لکن به دلیل آنکه در سالنامه سال ۱۳۹۷ قوه قضائیه استان‌های فوق دارای عدد بوده، برایشان همان اطلاعات سالنامه قبلی منظور شده است و در بقیه استان‌ها این مؤلفه جزء ۱۰ پرونده اول پُر تعداد بوده و دارای داده هستند.
۲. برای این مؤلفه، تنها در مورد استان‌های چهارمحال و بختیاری و کرمان داده در دسترس تیم تحقیق برای سالنامه سال ۱۳۹۷ بوده و درباره سایر استان‌ها از اطلاعات سالنامه سال ۱۳۹۸ بهره گرفته شده است.
۳. برای این مؤلفه، تنها در مورد استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، ایلام، چهارمحال و بختیاری، خراسان شمالی، زنجان، کردستان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد و لرستان داده در دسترس تیم تحقیق بوده و برای سایر استان‌ها کمترین عدد در میان سایرین لحاظ شده است.
۴. برای این مؤلفه نیز در سالنامه سال ۱۳۹۸ فقط آمار استان‌های اردبیل، کهگیلویه و بویراحمد، گیلان و مازندران در دسترس تیم تحقیق بوده است.

شکل ۱. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های آماری

به تفکیک استان‌ها، زمستان ۱۳۹۹

در ادامه، ابتدا مؤلفه‌های پیمایشی مورد ارزیابی و سنجش قرار می‌گیرند و سپس داده‌های آماری گردآوری شده با داده‌های پیمایشی به‌دست آمده در این پژوهش، تلفیق شده و شاخص نهایی امنیت سرمایه‌گذاری برای هر استان و کل کشور (در بخش ۴) ارائه می‌شود.

۲-۲. امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب ۲۱ مؤلفه پیمایشی

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از وضعیت مؤلفه‌های پیمایشی (پرسشنامه) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری (نمره ۱۰ بدترین ارزیابی و صفر مناسب‌ترین ارزیابی) در جدول ۴ و نمودار ۲ ارائه شده است که نشان می‌دهد نامناسب‌ترین مؤلفه‌های ارزیابی شده امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹ به ترتیب عبارت بوده‌اند از:

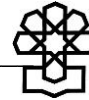
۱. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (۸/۵۲ از ۱۰ و ۱۰ بدترین وضعیت)

۲. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات (۸/۳۹)

۳. عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده (۸/۲۴)

مناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری طی زمستان ۱۳۹۹ نیز به این ترتیب بوده‌اند:

۱. سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات) (۴/۵۹)

۲. رواج توزیع کالای قاچاق (۴/۶۰)

۳. استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی (۴/۹۴)

در عین حال در پایش قبلی ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت کننده، در پاییز ۱۳۹۹ نامناسب ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری در پاییز ۱۳۹۹ به شرح ذیل ارزیابی شده‌اند:

۱. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (۸/۷۲ از ۱۰ و ۱۰ بدترین وضعیت)

۲. عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده (۸/۴۱)

۳. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات (۸/۴۰)

مناسب ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری طی پاییز ۱۳۹۹ نیز به این ترتیب بوده‌اند:

۱. سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات) (۴/۴۸)

۲. رواج توزیع کالای قاچاق (۴/۵)

۳. استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی (۴/۸۲)

مقایسه نتایج ارزیابی زمستان ۱۳۹۹ با پاییز ۱۳۹۹ و فصول گذشته نشان می‌دهد مؤلفه‌های «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده»، «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» و «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» در هر دو فصل حائز نامناسب ترین ارزیابی‌ها شده‌اند و مشترک بوده‌اند.

جدول ۴. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری

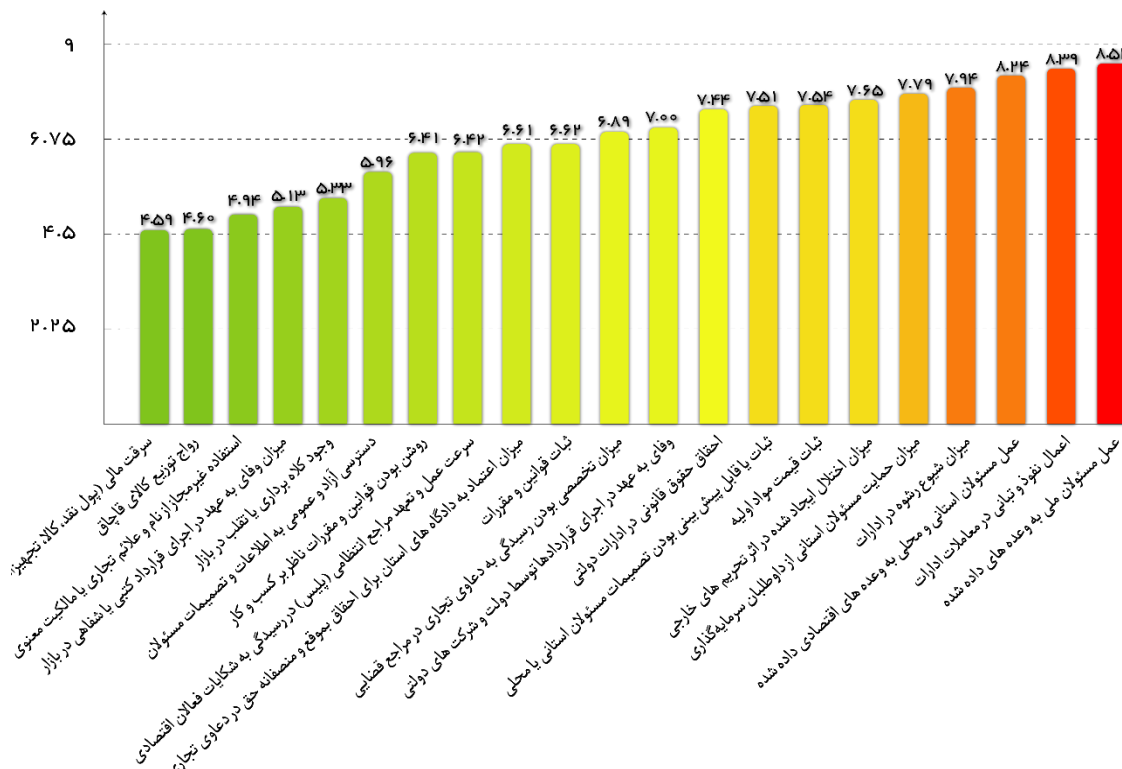
در زمستان ۱۳۹۹ و مقایسه وضعیت آن با پاییز ۱۳۹۹

پاییز ۱۳۹۹		زمستان ۱۳۹۹		عنوان مؤلفه
ارزیابی	رتبه	رتبه	رتبه	
۴.۴۸	۱	۴.۵۹	۱	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)
۴.۵۳	۲	۴.۶۰	۲	رواج توزیع کالای قاچاق
۴.۸۲	۳	۴.۹۴	۳	استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی
۵.۴۰	۵	۵.۱۳	۴	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار
۵.۳۳	۴	۵.۳۳	۵	وجود کلاه برداری یا تقلب در بازار
۶.۱۹	۶	۵.۹۶	۶	دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان
۶.۷۱	۸	۶.۴۱	۷	روشن بودن قوانین و مقررات ناظر بر کسب و کار
۶.۶۵	۷	۶.۴۲	۸	سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایات فعالان اقتصادی
۶.۹۱	۹	۶.۶۱	۹	میزان اعتماد به دادگاه‌های استان برای احقاق بقوق و منصفانه حق در دعاوی تجاری
۷.۰۲	۱۰	۶.۶۲	۱۰	ثبات قوانین و مقررات
۷.۱۱	۱۱	۶.۸۹	۱۱	میزان تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی
۷.۳۹	۱۲	۷.۰۰	۱۲	وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت و شرکت‌های دولتی
۷.۶۲	۱۳	۷.۴۴	۱۳	احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی
۷.۸۱	۱۴	۷.۵۱	۱۴	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی
۸.۰۶	۱۸	۷.۵۴	۱۵	ثبات قیمت مواد اولیه

پاییز ۱۳۹۹		زمستان ۱۳۹۹		عنوان مؤلفه
رتبه	ارزیابی	رتبه	رتبه	
۱۷	۷.۹۶	۱۶	۷.۶۵	میزان اختلال ایجاد شده در اثر تحریم‌های خارجی
۱۵	۷.۸۴	۱۷	۷.۷۹	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری
۱۶	۷.۹۶	۱۸	۷.۹۴	میزان شیوع رشوه در ادارات
۲۰	۸.۴۱	۱۹	۸.۲۴	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده
۱۹	۸.۴۰	۲۰	۸.۳۹	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات
۲۱	۸.۷۲	۲۱	۸.۵۲	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده
۶/۸۹		۶/۷۳		میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی

توضیح: عدد ۱۰ به معنی بدترین ارزیابی، رتبه بالاتر و وضعیت نامناسب‌تر است.

نمودار ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹

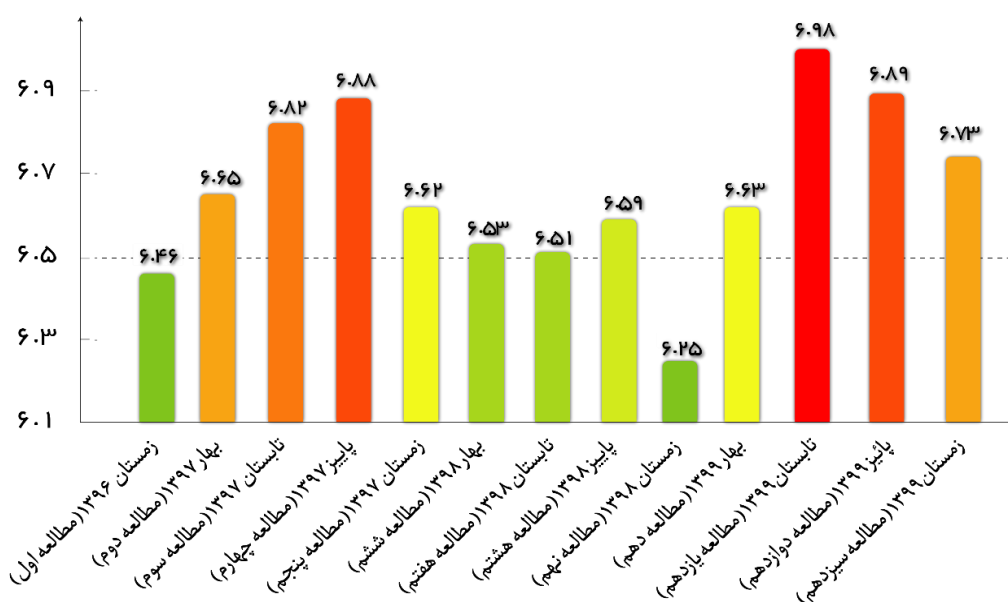

نمودار ۳ نشان‌دهنده روند تغییرات شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برحسب مؤلفه‌های پیمایشی طی

۱۲ مطالعه انجام شده است.

نمودار ۳. مقایسه شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برحسب مؤلفه‌های پیمایشی در ۱۳ فصل اخیر

– امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک استان‌ها

میانگین ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹ در جدول ۵ ارائه شده است. این جدول نشان می‌دهد در زمستان ۱۳۹۹ استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه و ایلام به ترتیب دارای نامناسب‌ترین وضعیت و استان‌های خراسان جنوبی، قزوین و گلستان به ترتیب دارای مناسب‌ترین وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری نسبت به سایر استان‌ها از منظر فعالان کسب‌وکار ارزیابی شده‌اند. شایان ذکر است در پاییز ۱۳۹۹ استان‌های البرز، تهران و لرستان به ترتیب دارای نامناسب‌ترین وضعیت و استان‌های خراسان جنوبی، گلستان و آذربایجان غربی به ترتیب دارای مناسب‌ترین وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری نسبت به سایر استان‌ها از منظر فعالان کسب‌وکار ارزیابی شده بودند.

برای ارائه تحلیلی هرچه دقیق‌تر از روند تغییرات ارزیابی مؤلفه‌های پیمایشی این مطالعه، میانگین مؤلفه‌های پیمایشی در چهار فصل منتهی به هر فصل برحسب استان‌ها را ارائه می‌دهیم. در جدول ۶ تغییر رتبه استان‌ها در مؤلفه‌های پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در چهار فصل منتهی به فصل مورد مطالعه مقایسه شده است. به عبارتی میانگین مؤلفه‌های پیمایشی از ارزیابی فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در پایش‌های بهار، تابستان، پاییز و زمستان ۱۳۹۹ (۴ فصل منتهی به این پایش) با میانگین مؤلفه‌های پیمایشی از ارزیابی فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در پایش‌های زمستان ۱۳۹۸ و بهار، تابستان و پاییز ۱۳۹۹ (۴ فصل منتهی به پایش قبلی) مورد مقایسه قرار می‌گیرد. در برخی استان‌ها، تغییرات نسبتاً زیادی وجود دارد که هرکدام می‌تواند موضوع یک مطالعه جداگانه باشد.

جدول ۶ به عبارتی نشان‌دهنده میزان تغییرات رتبه‌ای استان‌ها در مقایسه با هم طی یک دوره یک‌ساله است؛ اگر میزان تغییرات رتبه‌ای هر استان در میان ۳۱ استان دیگر نسبت به رتبه خودش در پایش‌های مورد سنجش بیشتر باشد باید دقت شود که چرا در آن دوره وضعیت آن استان آن میزان زیاد تغییر کرده است (چه از منظر مناسب‌تر شدن یا از منظر نامناسب‌تر شدن).

جدول ۶. بررسی وضعیت تغییر رتبه‌ای استان‌ها براساس میانگین‌های چهار فصلی

برحسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک استان‌ها

ردیف	استان	سال منتهی به تابستان ۱۳۹۹	سال منتهی به پاییز ۱۳۹۹	سال منتهی به زمستان ۱۳۹۹	رتبه منتهی به تابستان ۱۳۹۹	رتبه منتهی به پاییز ۱۳۹۹	رتبه منتهی به زمستان ۱۳۹۹
۱	اردبیل	۶/۴۷	۶/۵۲	۶/۶۸	۴	۵	۵
۲	اصفهان	۶/۷۳	۶/۷۶	۶/۸۲	۲۵	۱۸	۱۳
۳	البرز	۶/۷۸	۶/۹۵	۷/۰۲	۲۹	۳۰	۳۰
۴	ایلام	۶/۴۶	۶/۵۰	۶/۶۸	۲	۴	۷
۵	آذربایجان شرقی	۶/۷۳	۶/۸۰	۶/۸۶	۲۷	۲۴	۱۸
۶	آذربایجان غربی	۶/۸۰	۶/۸۲	۶/۹۰	۳۰	۲۶	۲۲
۷	بوشهر	۶/۵۳	۶/۶۸	۶/۷۷	۸	۱۰	۱۰
۸	تهران	۶/۸۲	۶/۹۶	۷/۰۲	۳۱	۳۱	۳۱
۹	چهارمحال و بختیاری	۶/۶۲	۶/۶۹	۶/۸۳	۱۰	۱۱	۱۴
۱۰	خراسان جنوبی	۶/۵۲	۶/۴۸	۶/۵۴	۷	۳	۳
۱۱	خراسان رضوی	۶/۷۰	۶/۷۸	۶/۸۷	۲۳	۲۱	۱۹
۱۲	خراسان شمالی	۶/۷۲	۶/۷۸	۶/۸۴	۲۴	۲۰	۱۵
۱۳	خوزستان	۶/۶۳	۶/۷۶	۶/۹۱	۱۲	۱۹	۲۴
۱۴	زنجان	۶/۷۸	۶/۸۲	۶/۹۹	۲۸	۲۸	۲۹
۱۵	سمنان	۶/۶۵	۶/۶۷	۶/۷۱	۱۷	۹	۸
۱۶	سیستان و بلوچستان	۶/۶۳	۶/۷۵	۶/۸۸	۱۴	۱۷	۲۰
۱۷	فارس	۶/۷۳	۶/۸۲	۶/۹۵	۲۶	۲۷	۲۸
۱۸	قزوین	۶/۵۸	۶/۶۴	۶/۶۱	۹	۸	۴

ردیف	استان	سال منتهی به تابستان ۱۳۹۹	سال منتهی به پاییز ۱۳۹۹	سال منتهی به زمستان ۱۳۹۹	رتبه منتهی به تابستان ۱۳۹۹	رتبه منتهی به پاییز ۱۳۹۹	رتبه منتهی به زمستان ۱۳۹۹
۱۹	قم	۶/۶۹	۶/۸۰	۶/۸۵	۲۰	۲۵	۱۷
۲۰	کردستان	۶/۶۳	۶/۸۰	۶/۹۳	۱۵	۲۳	۲۵
۲۱	کرمان	۶/۶۳	۶/۷۰	۶/۷۴	۱۳	۱۲	۹
۲۲	کرمانشاه	۶/۶۶	۶/۷۳	۶/۹۰	۱۸	۱۵	۲۳
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۶/۵۱	۶/۵۷	۶/۸۸	۵	۷	۲۱
۲۴	گلستان	۶/۴۶	۶/۴۴	۶/۴۹	۳	۲	۲
۲۵	گیلان	۶/۶۲	۶/۷۳	۶/۸۵	۱۱	۱۴	۱۶
۲۶	لرستان	۶/۶۹	۶/۸۴	۶/۹۴	۲۱	۲۹	۲۷
۲۷	مازندران	۶/۶۹	۶/۷۴	۶/۸۱	۲۲	۱۶	۱۲
۲۸	مرکزی	۶/۶۴	۶/۷۰	۶/۷۷	۱۶	۱۳	۱۱
۲۹	هرمزگان	۶/۵۲	۶/۵۷	۶/۶۸	۶	۶	۶
۳۰	همدان	۶/۶۸	۶/۸۰	۶/۹۳	۱۹	۲۲	۲۶
۳۱	یزد	۵/۷۷	۵/۸۴	۶/۴۵	۱	۱	۱

برای مثال در جدول بالا، وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری در استان کهگیلویه و بویراحمد به یکباره به شدت نامناسب شده است و از رتبه ۵ در سال منتهی به تابستان ۱۳۹۹ به رتبه ۲۱ ام در سال منتهی به زمستان ۱۳۹۹ تنزل یافته است و یا استان مازندران که در سال منتهی به تابستان ۱۳۹۹ رتبه ۲۲ را کسب کرده بود و در سال منتهی به زمستان ۱۳۹۹ به رتبه ۱۲ ارتقا یافته است که به نوعی یعنی وضعیت آن نسبت به سایر استان‌ها در این ۴ دوره مناسب‌تر شده است. در این میان برخی استان‌ها هم هیچ تغییری در رتبه بندی نکرده‌اند؛ استان تهران همواره رتبه ۳۱ ام یا نامناسب‌ترین را به خود اختصاص داده است و استان یزد رتبه اول یا مناسب‌ترین را، استان هرمزگان همچنان رتبه ۶ ام را داشته است و برخی دیگر تغییرات بسیار کم یک یا دورته‌ای داشته‌اند.

براساس این جدول استان‌هایی که بیشترین تغییر رتبه‌ای را به خود اختصاص داده‌اند عبارتند از: استان اصفهان از رتبه ۲۵ به ۱۳ (مناسب‌تر شده)، استان آذربایجان شرقی از رتبه ۲۷ به ۱۸ (مناسب‌تر شده)، خراسان شمالی از رتبه ۲۴ به ۱۵ (مناسب‌تر شده)، استان سمنان از رتبه ۱۷ به ۸ (مناسب‌تر شده)، استان کهگیلویه و بویراحمد از رتبه ۵ به ۲۱ (نامناسب‌تر شده) و خوزستان از رتبه ۱۲ به ۲۴ (نامناسب‌تر شده)

ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها

جدول ۷ ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش را به تفکیک ۳۱ استان نشان می‌دهد.

۲۱ ستون جدول ۷ در واقع ۲۱ مؤلفه پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب زیر است:

۱. ثبات قیمت مواد اولیه
۲. ثبات قوانین و مقررات
۳. ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی
۴. روشن (واضح) بودن قوانین و مقررات ناظر بر کسب‌وکار
۵. میزان اعتماد به دادگاه‌های استان برای احقاق بموقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری
۶. سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایات فعالان اقتصادی
۷. میزان تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی
۸. رواج توزیع کالای قاچاق
۹. دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان
۱۰. میزان شیوع رشوه در ادارات
۱۱. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات
۱۲. وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار
۱۳. میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار
۱۴. وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت و شرکت‌های دولتی
۱۵. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده
۱۶. عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده
۱۷. سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)
۱۸. استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی
۱۹. احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی
۲۰. میزان اختلال ایجاد شده در اثر تحریم‌های خارجی
۲۱. میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری

جدول ۷. نتایج ارزیابی ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک فعالان اقتصادی ۳۱ استان در پایش زمستان ۱۳۹۹

میانگین	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	مؤلفه استان
۶.۷۰	۸.۱۲	۷.۵۶	۷.۴۷	۴.۷۴	۴.۳۰	۸.۵۷	۸.۶۹	۶.۹۶	۵.۰۸	۴.۶۹	۸.۲۹	۶.۸۹	۶.۲۰	۴.۰۲	۶.۸۶	۶.۴۷	۶.۳۶	۶.۷۹	۷.۹۲	۶.۷۲	۷.۹۶	اردبیل
۶.۷۶	۷.۷۸	۷.۵۰	۷.۶۵	۵.۰۴	۴.۴۰	۸.۲۸	۸.۷۴	۷.۰۲	۵.۰۰	۵.۲۷	۸.۵۵	۷.۹۹	۵.۸۰	۴.۶۹	۶.۷۹	۶.۳۷	۶.۷۲	۶.۴۱	۷.۵۳	۶.۷۴	۷.۷۶	اصفهان
۶.۸۹	۷.۸۶	۷.۶۲	۷.۷۵	۴.۹۰	۴.۸۲	۸.۲۵	۸.۶۲	۶.۷۸	۴.۷۶	۵.۲۸	۸.۷۱	۸.۵۰	۶.۲۵	۵.۵۸	۷.۱۲	۶.۸۲	۶.۹۸	۶.۷۳	۷.۳۳	۶.۶۸	۷.۳۵	البرز
۶.۹۷	۸.۲۲	۸.۰۴	۷.۷۳	۴.۶۱	۳.۸۳	۸.۷۸	۸.۹۰	۷.۲۶	۵.۴۹	۵.۸۷	۸.۶۲	۷.۷۸	۶.۴۲	۳.۹۹	۷.۷۸	۷.۳۹	۶.۹۹	۶.۰۳	۷.۸۶	۶.۷۹	۷.۹۶	ایلام
۶.۹۶	۷.۷۷	۷.۵۲	۷.۵۱	۵.۶۳	۴.۸۳	۸.۵۳	۸.۶۶	۷.۰۸	۵.۰۶	۵.۹۵	۸.۷۲	۸.۶۰	۶.۰۳	۴.۸۹	۶.۸۹	۶.۴۳	۶.۷۶	۶.۷۵	۷.۹۵	۶.۹۷	۷.۶۰	آذربایجان شرقی
۶.۸۷	۷.۸۶	۷.۶۵	۷.۵۹	۵.۲۷	۴.۳۸	۸.۵۳	۸.۵۳	۷.۴۲	۵.۵۸	۵.۴۵	۸.۱۱	۷.۸۸	۶.۳۹	۴.۷۶	۷.۱۱	۶.۴۵	۶.۹۸	۶.۵۴	۷.۷۵	۶.۶۱	۷.۳۴	آذربایجان غربی
۶.۶۶	۷.۹۸	۷.۷۲	۷.۶۰	۴.۵۳	۴.۳۴	۷.۹۵	۸.۴۰	۷.۰۱	۵.۰۷	۵.۲۲	۸.۵۷	۸.۲۹	۵.۶۷	۴.۴۰	۷.۱۶	۶.۲۴	۷.۰۰	۶.۰۴	۷.۲۹	۶.۴۹	۶.۹۲	بوشهر
۶.۹۳	۷.۷۹	۷.۶۶	۷.۷۵	۵.۵۲	۴.۷۷	۸.۰۴	۸.۳۰	۶.۸۶	۵.۱۳	۶.۰۲	۸.۷۱	۸.۵۵	۵.۷۸	۵.۶۳	۷.۲۳	۶.۶۱	۶.۹۹	۶.۶۱	۷.۱۹	۷.۰۱	۷.۳۶	تهران
۶.۶۹	۸.۱۰	۷.۶۲	۶.۹۹	۴.۶۰	۴.۲۲	۸.۳۳	۸.۵۹	۷.۰۶	۵.۲۵	۴.۸۹	۸.۴۳	۷.۴۹	۶.۳۷	۳.۸۰	۷.۰۱	۶.۲۱	۶.۸۰	۶.۷۰	۷.۸۱	۶.۹۴	۷.۳۱	چهارمحال و بختیاری
۶.۲۰	۷.۳۱	۷.۴۸	۶.۸۳	۴.۲۹	۳.۹۳	۷.۷۲	۸.۳۹	۶.۶۳	۵.۱۱	۴.۷۸	۷.۸۲	۶.۷۲	۵.۴۷	۴.۰۰	۵.۹۳	۵.۶۱	۵.۶۸	۵.۶۹	۷.۳۰	۵.۹۰	۷.۶۰	خراسان جنوبی
۶.۷۳	۷.۴۰	۷.۶۶	۷.۳۹	۵.۲۵	۴.۸۹	۸.۲۴	۸.۵۷	۶.۷۵	۵.۱۲	۵.۵۴	۸.۴۳	۷.۹۶	۵.۸۶	۵.۰۳	۶.۶۰	۶.۳۸	۶.۵۵	۶.۵۳	۷.۱۸	۶.۴۰	۷.۵۸	خراسان رضوی
۶.۷۰	۷.۹۹	۷.۹۵	۷.۱۰	۴.۵۷	۴.۵۸	۸.۱۴	۸.۵۴	۷.۳۲	۴.۸۰	۵.۷۶	۸.۶۲	۸.۰۸	۵.۸۶	۴.۶۴	۶.۵۲	۵.۹۰	۶.۲۰	۶.۶۳	۷.۷۷	۵.۹۶	۷.۸۰	خراسان شمالی
۶.۹۴	۸.۰۷	۷.۵۸	۷.۶۷	۴.۹۹	۵.۵۰	۸.۵۵	۸.۴۹	۷.۱۶	۵.۴۴	۵.۷۴	۸.۴۰	۸.۰۲	۵.۸۲	۴.۵۱	۷.۱۹	۶.۹۵	۶.۸۱	۶.۷۴	۷.۹۰	۶.۸۱	۷.۴۷	خوزستان
۶.۹۴	۸.۳۳	۷.۵۶	۷.۴۸	۴.۹۴	۴.۶۷	۸.۶۷	۸.۸۵	۷.۲۳	۵.۲۲	۴.۷۴	۸.۷۰	۸.۱۰	۶.۷۲	۴.۶۷	۷.۲۲	۶.۱۶	۶.۶۷	۶.۹۴	۷.۸۸	۷.۳۰	۷.۷۵	زنجان
۶.۴۴	۷.۷۰	۶.۸۸	۷.۱۱	۴.۶۰	۴.۱۸	۷.۸۰	۸.۳۷	۶.۸۳	۴.۵۹	۵.۱۴	۸.۲۶	۷.۴۷	۵.۸۵	۴.۱۴	۶.۵۴	۵.۶۵	۶.۱۸	۶.۴۱	۷.۰۹	۶.۵۸	۷.۸۹	سمنان
۶.۸۳	۷.۹۵	۷.۸۳	۷.۳۶	۴.۵۴	۵.۱۴	۸.۶۰	۸.۶۵	۶.۹۱	۵.۰۰	۴.۵۸	۸.۴۹	۸.۱۶	۶.۳۵	۴.۲۹	۷.۱۹	۷.۲۶	۶.۶۲	۵.۷۲	۷.۸۶	۶.۷۸	۸.۱۶	سیستان و بلوچستان
۶.۸۴	۷.۶۰	۷.۹۳	۷.۵۴	۴.۹۳	۴.۹۳	۸.۲۲	۸.۶۸	۷.۳۰	۵.۰۳	۵.۴۶	۸.۷۰	۸.۵۰	۵.۶۹	۴.۶۶	۶.۹۲	۶.۹۷	۶.۹۰	۶.۱۸	۷.۲۸	۶.۳۴	۷.۷۷	فارس
۶.۲۹	۷.۰۶	۷.۱۷	۶.۶۸	۴.۹۱	۴.۱۱	۷.۶۵	۸.۰۹	۶.۶۸	۵.۲۱	۴.۱۰	۷.۷۰	۷.۳۵	۵.۷۸	۴.۴۰	۶.۰۹	۵.۶۸	۶.۱۰	۶.۲۱	۶.۹۶	۶.۲۱	۷.۹۸	قزوین
۶.۷۰	۷.۸۵	۷.۵۶	۷.۶۱	۴.۸۸	۴.۴۶	۸.۲۰	۸.۶۹	۷.۲۷	۵.۰۲	۵.۵۰	۸.۳۵	۷.۷۶	۵.۸۵	۴.۵۵	۶.۷۶	۶.۳۳	۶.۵۵	۶.۶۷	۷.۲۲	۶.۴۰	۷.۱۵	قم
۶.۷۴	۷.۸۵	۷.۶۷	۷.۳۰	۴.۹۴	۵.۰۹	۸.۵۳	۸.۶۲	۷.۳۳	۴.۹۸	۵.۵۹	۸.۱۸	۷.۷۰	۶.۱۲	۳.۵۲	۷.۲۱	۶.۸۳	۶.۷۳	۵.۹۸	۷.۷۱	۶.۴۲	۷.۱۷	کردستان
۶.۶۴	۷.۵۳	۷.۸۰	۷.۵۴	۴.۷۵	۴.۵۶	۸.۰۷	۸.۴۰	۷.۰۳	۵.۴۸	۵.۳۹	۸.۰۴	۷.۷۸	۵.۹۰	۳.۸۱	۷.۰۰	۶.۲۸	۶.۵۸	۶.۱۰	۷.۳۱	۶.۶۵	۷.۴۷	کرمان
۷.۰۰	۷.۷۷	۸.۴۹	۷.۳۲	۵.۵۰	۴.۹۰	۸.۴۰	۸.۶۹	۷.۲۱	۴.۹۴	۵.۷۲	۸.۷۳	۸.۴۱	۶.۴۵	۴.۹۲	۶.۹۶	۶.۸۶	۷.۰۶	۶.۳۳	۷.۸۶	۶.۵۳	۷.۹۰	کرمانشاه

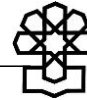
میانگین	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	مؤلفه استان
۷.۰۳	۸.۳۹	۷.۶۶	۷.۵۰	۳.۸۲	۴.۳۷	۸.۴۷	۸.۳۲	۸.۰۳	۵.۸۷	۶.۲۹	۹.۳۴	۸.۹۵	۶.۳۴	۴.۷۶	۷.۲۴	۶.۸۴	۶.۹۵	۶.۷۱	۷.۸۴	۶.۹۲	۷.۰۸	کهگیلویه و بویراحمد
۶.۴۳	۷.۳۴	۷.۵۴	۷.۴۱	۴.۴۳	۴.۷۰	۷.۹۶	۸.۳۲	۶.۵۱	۵.۴۰	۵.۴۰	۸.۱۳	۷.۷۱	۵.۳۵	۴.۰۷	۶.۲۶	۶.۲۴	۵.۸۷	۵.۸۲	۷.۲۷	۶.۲۰	۷.۱۶	گلستان
۶.۷۵	۸.۲۰	۷.۸۸	۷.۱۶	۵.۵۱	۴.۸۴	۸.۵۶	۸.۵۳	۷.۱۵	۵.۰۲	۵.۵۶	۸.۱۰	۸.۳۱	۵.۵۴	۴.۷۸	۶.۷۲	۶.۴۱	۶.۲۰	۶.۰۲	۷.۶۲	۶.۵۷	۷.۱۷	گیلان
۶.۷۸	۸.۰۳	۷.۹۸	۷.۳۰	۴.۸۲	۴.۹۰	۸.۷۳	۸.۵۴	۷.۳۶	۵.۲۸	۴.۸۳	۸.۲۳	۷.۸۳	۵.۷۳	۳.۹۹	۷.۰۷	۶.۸۰	۷.۰۰	۶.۰۱	۸.۱۶	۶.۶۱	۷.۱۴	لرستان
۶.۵۱	۷.۶۲	۷.۳۶	۷.۱۳	۴.۹۹	۴.۴۴	۷.۸۱	۸.۰۵	۶.۶۸	۵.۰۱	۵.۶۹	۷.۹۶	۷.۸۳	۵.۳۶	۵.۰۰	۶.۵۶	۶.۵۹	۶.۰۶	۵.۹۸	۶.۹۵	۶.۵۳	۷.۱۲	مازندران
۶.۶۲	۷.۷۵	۷.۵۳	۷.۴۵	۵.۲۵	۴.۷۰	۸.۰۷	۸.۵۵	۶.۵۳	۵.۱۳	۴.۶۷	۷.۸۷	۷.۵۷	۵.۸۷	۴.۵۹	۶.۷۵	۵.۹۲	۶.۴۶	۶.۵۳	۷.۳۰	۶.۶۲	۷.۹۱	مرکزی
۶.۵۸	۷.۶۳	۷.۶۱	۷.۶۵	۴.۴۲	۳.۴۵	۸.۱۳	۸.۲۵	۶.۹۷	۴.۶۹	۴.۶۲	۸.۴۸	۷.۹۴	۶.۱۸	۴.۳۸	۶.۹۰	۶.۳۸	۶.۴۹	۶.۳۴	۷.۶۸	۶.۵۲	۷.۴۱	هرمزگان
۶.۷۵	۸.۰۶	۸.۰۰	۷.۳۳	۴.۹۷	۴.۴۶	۸.۳۲	۸.۶۴	۷.۱۹	۵.۲۰	۵.۰۰	۸.۰۱	۷.۵۵	۶.۳۳	۴.۴۸	۷.۰۴	۶.۳۱	۶.۵۳	۶.۳۰	۸.۱۰	۶.۳۵	۷.۵۵	همدان
۶.۵۶	۷.۳۲	۷.۶۵	۷.۵۰	۴.۴۴	۴.۳۲	۷.۹۵	۸.۴۱	۶.۴۷	۵.۳۴	۵.۲۹	۸.۴۱	۷.۶۱	۵.۹۱	۴.۴۹	۶.۶۳	۵.۸۲	۶.۱۷	۶.۴۸	۷.۱۱	۶.۷۰	۷.۸۲	یزد
۶/۷۳	۷.۷۹	۷.۶۵	۷.۴۴	۴.۹۴	۴.۵۹	۸.۲۴	۸.۵۲	۷.۰۰	۵.۱۳	۵.۳۳	۸.۳۹	۷.۹۴	۵.۹۶	۴.۶۰	۶.۸۹	۶.۴۲	۶.۶۱	۶.۴۱	۷.۵۱	۶.۶۲	۷.۵۴	میانگین کل کشور

توضیح: نمره ۱۰: نامناسبترین ارزیابی.

جدول ۷ نشان می‌دهد فعالان اقتصادی، کدام مؤلفه‌ها را مناسب‌تر یا نامناسب‌تر ارزیابی کرده‌اند. با تحلیل مقایسه‌ای این جدول با جدول ۶ (یا جداول متناظر آن) در گزارش پایش‌های قبلی و همین‌طور پایش پاییز ۱۳۹۹ می‌توان به اطلاعات قابل‌توجهی دست یافت؛ از جمله اینکه مثلاً برای مؤلفه «میزان اختلال ایجاد شده در اثر تحریم‌های خارجی» نامناسب‌ترین ارزیابی در مطالعه تابستان ۱۳۹۹ مربوط به فعالان استان گیلان بوده است در حالی که برای پایش پاییز ۱۳۹۹ نامناسب‌ترین ارزیابی از این مؤلفه مربوط به استان کردستان بوده است. و در پایش زمستان ۱۳۹۹ مربوط به استان کرمانشاه بوده است. این جدول همچنین نشان می‌دهد در زمستان ۱۳۹۹ بدترین ارزیابی فعالان اقتصادی یک استان از یک مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری را فعالان اقتصادی استان کهگیلویه و بویراحمد با میانگین نمره ۹/۳۴ از مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» ارائه داده‌اند. بهترین ارزیابی فعالان اقتصادی یک استان از یک مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری در پاییز ۱۳۹۹ را هم فعالان اقتصادی استان کردستان با میانگین نمره ۳/۵۲ از مؤلفه «رواج توزیع کالای قاچاق» ارائه داده‌اند. در حالی که در پایش پاییز ۱۳۹۹ بدترین ارزیابی فعالان اقتصادی یک استان از یک مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری را فعالان اقتصادی استان لرستان با میانگین نمره ۹/۱ از مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» ارائه داده‌اند. بهترین ارزیابی فعالان اقتصادی یک استان از یک مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری در پاییز ۱۳۹۹ را هم فعالان اقتصادی استان کرمانشاه با میانگین نمره ۳/۴۸ از مؤلفه «رواج توزیع کالای قاچاق» ارائه داده‌اند.

امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برحسب مؤلفه‌های پیمایشی به تفکیک حوزه‌های کاری

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پژوهش از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در زمستان ۱۳۹۹ به تفکیک حوزه‌های کاری در جدول ۸ و نمودار ۴ ارائه شده است.

جدول ۸. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران

به تفکیک حوزه‌های کاری در مطالعه زمستان ۱۳۹۹ و مقایسه با ارزیابی پایش پاییز ۱۳۹۹

تغییر وضعیت زمستان نسبت به پاییز	پاییز ۱۳۹۹	زمستان ۱۳۹۹	حوزه کاری
مناسب‌تر	۷/۰۵	۶.۹۱	ارتباطات، توزیع و... (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)
مناسب‌تر	۶/۸۲	۶.۷۹	خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)
مناسب‌تر	۶/۹۷	۶.۷۹	خدمات (آموزش، بهداشت و...)
مناسب‌تر	۶/۹۶	۶.۷۷	دامداری، مرغداری و شیلات
مناسب‌تر	۶/۸۰	۶.۷۴	نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز
مناسب‌تر	۶/۷۹	۶.۷۱	هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا
مناسب‌تر	۶/۸۳	۶.۷۰	زراعت، باغداری و جنگلداری
مناسب‌تر	۷/۰۴	۶.۶۹	صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان)
مناسب‌تر	۶/۷۰	۶.۴۶	معدن بجز نفت و گاز

فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه در زمستان ۱۳۹۹ همانند پایش پاییز ۱۳۹۹ از حوزه کاری «معدن بجز نفت و گاز» مناسب‌ترین ارزیابی را از شاخص امنیت سرمایه‌گذاری ارائه داده‌اند. نامناسب‌ترین ارزیابی را هم فعالان حوزه «ارتباطات، توزیع و... (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)» ارائه داده‌اند.

در حالی که در پایش تابستان ۱۳۹۹ فعالان کسب‌وکار از حوزه «زراعت، باغداری و جنگلداری» مناسب‌ترین و فعالان حوزه «هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا» نامناسب‌ترین ارزیابی را از شاخص امنیت سرمایه‌گذاری ارائه کرده بودند. این تغییرات فصلی نیز می‌توانند موضوع تحقیقات بعدی باشند.

نمودار ۴. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری، زمستان ۱۳۹۹

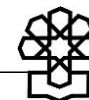

ارزیابی ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در زمستان ۱۳۹۹

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش، از هر یک از مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک هر حوزه کاری در جدول ۹ نشان داده شده است. جدول ۹ برای مثال نشان می‌دهد در مطالعه زمستان ۱۳۹۹ مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» از منظر فعالان در هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا نامناسب‌ترین مؤلفه ارزیابی شده است (یعنی ایشان به وعده‌های داده شده خود کمتر عمل کرده‌اند) و یا از منظر فعالان در بخش زراعت و باغداری مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» با کسب نمره نامناسب در میان نامناسب‌ترین ارزیابی‌ها اولین جایگاه را به خود اختصاص داده است. برای بررسی بهتر روند پیمایش و کسب اطلاع از ارزیابی دقیق مشارکت‌کنندگان لازم است تا نتایج جدول ۹ در زمستان ۱۳۹۹ با نتایج جدول متناظر در پاییز ۱۳۹۹ نیز مقایسه شود.

مثلاً در این جدول در پایش گذشته یعنی در پاییز ۱۳۹۹ مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» از منظر فعالان در کسب‌وکار «هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا» نامناسب‌ترین مؤلفه ارزیابی شده بود و یا از منظر فعالان در بخش دامداری و مرغداری مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» با کسب نمره نامناسب در میان نامناسب‌ترین ارزیابی‌ها دومین جایگاه را به خود اختصاص داده است.

با افزایش تعداد داده‌ها (پاسخ‌های دریافت شده از فعالان اقتصادی شرکت‌کننده در این پیمایش) و امکان روندپژوهی با نتایج این سری مطالعات، می‌توان در مطالعات مستقلی، جداول متناظر جدول ۹ را در فصول مختلف این مطالعه بررسی و مقایسه کرد و دلالت‌های سیاستگذاری متنوعی برای ارتقای امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه‌های کاری مختلف استخراج و پیشنهاد کرد.

جدول ۹. ارزیابی فعالان اقتصادی از مؤلفه‌های (پیمایشی) امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در زمستان ۱۳۹۹ (نامناسب‌ترین ارزیابی: ۱۰)

عنوان	صنعت و ساختمان	زراعت و باغداری	دامداری، مرغداری	معادن (به جز نفت و گاز)	نفت، گاز، هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا		ارتباطات، توزیع و حمل‌ونقل	تولیدی، بانک و بیمه	آموزش و بهداشت
					آب و ...	تهیه و توزیع غذا			
ثبات قیمت مواد اولیه	۷.۵۲	۷.۰۸	۷.۶۰	۷.۴۸	۷.۶۰	۷.۱۵	۷.۵۶	۷.۷۶	۷.۷۲
ثبات قوانین و مقررات	۶.۶۲	۶.۶۷	۷.۱۹	۷.۱۱	۷.۴۰	۶.۲۷	۶.۵۹	۶.۵۶	۶.۲۲
ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان	۷.۴۵	۷.۳۰	۷.۴۷	۷.۷۲	۷.۰۸	۷.۵۴	۷.۶۴	۷.۷۰	۷.۵۲
روشن بودن قوانین و مقررات کسب‌وکار	۶.۴۰	۶.۶۵	۶.۷۴	۶.۰۷	۶.۳۴	۶.۲۸	۶.۵۰	۶.۳۱	۶.۱۷
میزان اعتماد به دادگاه‌های استان	۶.۵۶	۶.۴۹	۶.۵۸	۶.۵۲	۷.۰۷	۶.۵۳	۶.۷۸	۶.۶۷	۶.۶۲
سرعت عمل و تعهد پلیس در رسیدگی به شکایات	۶.۳۸	۶.۴۶	۶.۳۷	۶.۱۴	۶.۹۲	۶.۳۴	۶.۵۳	۶.۳۷	۶.۵۷
تخصصی بودن مراجع قضایی در دعاوی تجاری	۶.۸۹	۶.۸۴	۶.۸۴	۷.۲۰	۷.۱۲	۷.۱۱	۷.۰۳	۶.۷۳	۶.۷۲
رواج توزیع کالای قاچاق	۴.۳۴	۴.۵۶	۵.۲۳	۳.۶۴	۴.۲۸	۴.۸۱	۵.۳۷	۴.۶۵	۴.۹۷
دسترسی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان	۵.۹۳	۶.۳۰	۵.۷۷	۵.۵۷	۵.۷۴	۶.۰۱	۶.۱۱	۶.۰۳	۵.۸۰
میزان شیوع رشوه در ادارات	۷.۹۴	۷.۷۵	۷.۷۹	۷.۴۸	۷.۸۵	۸.۰۲	۸.۲۹	۷.۸۱	۸.۰۵
اعمال نفوذ و تئانی در معاملات ادارات	۸.۳۸	۸.۳۲	۸.۳۲	۷.۹۸	۷.۷۷	۸.۳۶	۸.۵۷	۸.۴۳	۸.۵۴
وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار	۵.۲۹	۵.۴۷	۵.۸۷	۴.۸۱	۵.۳۴	۵.۴۰	۵.۴۷	۵.۰۷	۵.۴۶
میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد در بازار	۴.۹۷	۵.۶۵	۵.۱۹	۵.۱۴	۶.۱۲	۵.۲۲	۵.۱۲	۵.۲۱	۵.۳۱
وفای به عهد دولت و شرکت‌های دولتی	۶.۹۲	۷.۰۲	۷.۱۸	۶.۶۶	۷.۲۲	۷.۱۳	۷.۰۲	۷.۰۹	۷.۰۹
عمل مسئولان ملی به وعده‌ها	۸.۵۲	۸.۲۷	۸.۴۰	۸.۳۴	۸.۱۴	۸.۷۰	۸.۷۲	۸.۵۳	۸.۶۰
عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌ها	۸.۱۸	۸.۱۶	۸.۱۷	۷.۷۱	۷.۷۵	۸.۵۳	۸.۴۳	۸.۳۶	۸.۳۷
سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)	۴.۵۲	۴.۵۷	۴.۵۲	۴.۰۰	۴.۴۵	۴.۵۵	۴.۹۱	۴.۶۵	۴.۷۳
استفاده غیرمجاز از نام تجاری و مالکیت معنوی	۴.۹۸	۴.۸۰	۴.۱۱	۳.۶۰	۴.۱۱	۴.۱۲	۵.۳۹	۵.۲۶	۵.۰۷
احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی	۷.۴۵	۷.۴۱	۷.۵۷	۷.۴۶	۷.۸۸	۷.۴۲	۷.۴۵	۷.۲۲	۷.۵۵
میزان اختلال در اثر تحریم‌های خارجی	۷.۶۰	۷.۲۷	۷.۳۹	۷.۵۴	۷.۵۴	۷.۴۶	۷.۷۴	۸.۱۰	۷.۵۸
میزان حمایت مسئولان استانی از سرمایه‌گذاری	۷.۷۴	۷.۶۴	۷.۸۹	۷.۵۲	۷.۸۲	۷.۹۴	۷.۷۶	۷.۹۸	۷.۸۵

۳. نتایج پژوهش براساس نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری

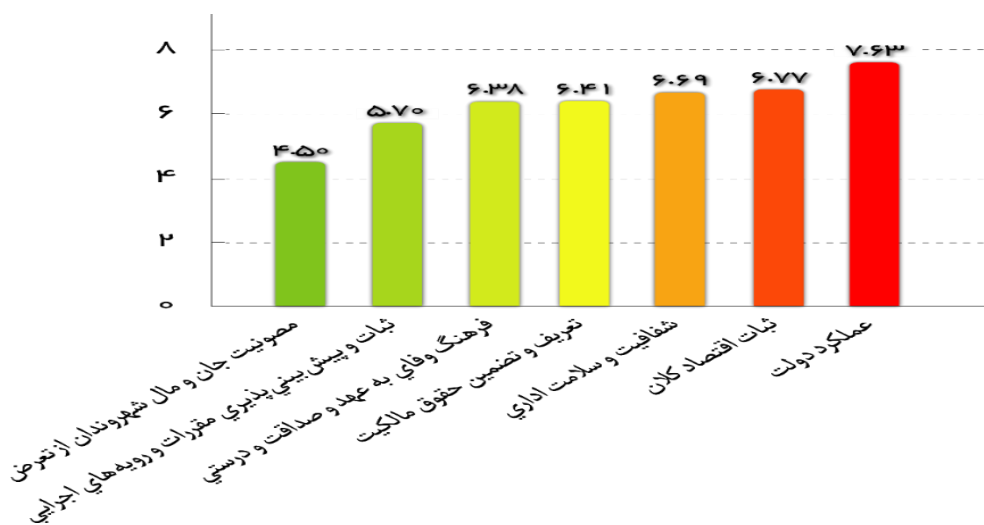
همچنان‌که در بخش‌های پیشین اشاره شد، هر شاخص از تعدادی نماگر و هر نماگر از تعدادی مؤلفه تشکیل شده است. در بخش قبلی این گزارش، نتایج این پژوهش براساس مؤلفه‌های آماری و پیمایشی ارائه شد. در این بخش نتایج پژوهش براساس نماگرهای هفت‌گانه امنیت سرمایه‌گذاری ارائه می‌شود. یادآوری می‌شود در این پژوهش، هفت نماگر اصلی تشکیل‌دهنده شاخص امنیت سرمایه‌گذاری طبق جدول زیر تعریف شده‌اند و ارزیابی کلی هر نماگر با تلفیق مؤلفه‌های آماری و پیمایشی (به‌صورت تأثیر ۲۰ درصدی مؤلفه‌های آماری و ۸۰ درصدی مؤلفه‌های پیمایشی) به این ترتیب بوده است:

جدول ۱۰. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۳۹۹ و به ترتیب ارزیابی در زمستان ۱۳۹۹

ردیف	نماگرهای شاخص امنیت سرمایه‌گذاری	بهار ۱۳۹۹	تابستان ۱۳۹۹	پاییز ۱۳۹۹	زمستان ۱۳۹۹	میانگین سال ۱۳۹۹	تغییر زمستان نسبت به پاییز
۱	عملکرد دولت (نامناسب‌ترین - بدترین ارزیابی در دو فصل اخیر)	۷/۶۵	۷/۸۵	۷/۷۹	۷/۶۳	۷/۷۳	مناسب‌تر
۲	ثبات اقتصاد کلان	۶/۶۹	۷/۴۰	۷/۱۶	۶/۷۷	۷/۰۱	مناسب‌تر
۴	شفافیت و سلامت اداری	۶/۱۹	۶/۸۸	۶/۷۲	۶/۶۹	۶/۶۲	مناسب‌تر
۳	تعریف و تضمین حقوق مالکیت	۶/۴۵	۶/۷۰	۶/۶۷	۶/۴۱	۶/۵۶	مناسب‌تر
۵	فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی	۶/۰۸	۶/۵۷	۶/۵۴	۶/۳۸	۶/۳۹	مناسب‌تر
۶	ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی	۵/۵۷	۶/۰۵	۶/۰۲	۵/۷	۵/۸۴	مناسب‌تر
۷	مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (مناسب‌ترین - بهترین ارزیابی در دو فصل اخیر)	۳/۹۱	۴/۶۲	۴/۴۰	۴/۵	۴/۳۶	نا مناسب‌تر

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

نمودار ۵. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب ارزیابی در زمستان ۱۳۹۹

در جدول ۱۰ ترتیب نماگرهای هفت‌گانه از نامناسب‌ترین به مناسب‌ترین ارائه شده است. از مقایسه این جدول با مطالعات گذشته درمی‌یابیم که نامناسب‌ترین نماگر در زمستان ۱۳۹۹ همانند سه پایش گذشته ۱۳۹۹ نماگر «عملکرد دولت» بوده است در این میان مناسب‌ترین نماگر در چند پایش اخیر همچنان نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» است. نکته دیگر آنکه وضعیت تمامی نماگرها در زمستان ۱۳۹۹ نسبت به پاییز ۱۳۹۹ به غیر از نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» که قدری نامناسب شده است، سایر نماگرها مناسب‌تر و بهتر ارزیابی شده‌اند.

رتبه‌بندی استان‌ها^۱ به ترتیب هریک از هفت نماگر امنیت سرمایه‌گذاری برحسب مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین ارزیابی در استان‌ها در هر نماگر، برای پایش زمستان ۱۳۹۹ در ادامه ارائه شده است.

۳-۱. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک استانی

رتبه‌بندی استان‌ها به ترتیب هریک از هفت نماگر امنیت سرمایه‌گذاری برحسب مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین ارزیابی در استان‌ها در هر نماگر، در ادامه ارائه شده است.

نماگر «عملکرد دولت»

در زمستان ۱۳۹۹ نیز مجدداً مشابه پایش قبل از آن، نماگر عملکرد دولت با کمیت ۷/۶۳ به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است. در پاییز ۱۳۹۹ این نماگر با کمیت ۷/۷۹ نامناسب‌ترین نماگر بوده است و در تابستان ۱۳۹۹ نیز نماگر عملکرد دولت با کمیت ۷/۸۵ مجدداً به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر شناسایی شده بود. در بهار ۱۳۹۹ نماگر عملکرد دولت با کمیت ۷/۶۵ به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر شناخته شده و وضعیت این نماگر در پایش‌های اخیر به شدت نامناسب ارزیابی شده است؛ ادامه این روند و بررسی آن در گزارش‌های آتی می‌تواند حائز پیام‌های قابل توجه برای نهادهای مربوطه و درگیر با مؤلفه‌های این نماگر باشد. به عبارتی ارزیابی نامناسب‌تر فعالان از نماگر عملکرد دولت و تکرار این امر تبعات ناخوشایندی می‌تواند به‌همراه داشته باشد.

۱. در این قسمت براساس محاسبات انجام شده برای هر نماگر و برای همه استان‌ها که متشکل از داده‌های آماری و داده‌های پیمایشی از ارزیابی فعالان مشارکت‌کننده در هر پایش به‌دست می‌آید، اعداد هر استان محاسبه شده سپس جهت ادراک بهتر و به‌وجود آمدن شرایط مقایسه مابین استان‌ها، رتبه‌بندی مابین اعداد همه استان‌ها در هر نماگر از مناسب‌ترین وضعیت تا نامناسب‌ترین عدد (عدد بیشتر) مرتب‌سازی شده‌اند.

جدول ۱۱. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	قزوین	۶/۹۷	۱۲	کرمان	۷/۶۳	۲۳	گیلان	۷/۷۴
۲	خراسان جنوبی	۷/۲۱	۱۳	هرمزگان	۷/۶۳	۲۴	بوشهر	۷/۷۷
۳	سمنان	۷/۲۳	۱۴	اصفهان	۷/۶۴	۲۵	لرستان	۷/۷۷
۴	مازندران	۷/۳۷	۱۵	قم	۷/۶۷	۲۶	خوزستان	۷/۷۷
۵	گلستان	۷/۴۳	۱۶	خراسان شمالی	۷/۶۸	۲۷	زنجان	۷/۷۹
۶	خراسان رضوی	۷/۴۸	۱۷	فارس	۷/۶۹	۲۸	همدان	۷/۸۰
۷	یزد	۷/۴۹	۱۸	آذربایجان غربی	۷/۷۰	۲۹	کهگیلویه و بویراحمد	۷/۸۵
۸	چهارمحال و بختیاری	۷/۵۷	۱۹	سیستان و بلوچستان	۷/۷۱	۳۰	کرمانشاه	۷/۸۶
۹	مرکزی	۷/۵۸	۲۰	اردبیل	۷/۷۲	۳۱	ایلام	۸/۰۰
۱۰	آذربایجان شرقی	۷/۶۰	۲۱	تهران	۷/۷۳			
۱۱	کردستان	۷/۶۱	۲۲	البرز	۷/۷۴			
							میانگین کشوری	۷/۶۳

شکل ۳. وضعیت نماگر «عملکرد دولت»

به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

نماگر «ثبات اقتصاد کلان»

نماگر ثبات اقتصاد کلان در زمستان ۱۳۹۹ با کمیت ۶/۷۷ ارزیابی شده است؛ این نماگر در پاییز ۱۳۹۹ با کمیت ۷/۱۶ دومین نماگر بد در میان هفت نماگر دیگر ارزیابی شده بوده است. به عبارتی با توجه به شرایط کلان اقتصادی ایران و همچنین روند اتفاقات رخ داده در فصول گذشته این نماگر همچنان دومین نماگر نامناسب ارزیابی شده است. وضعیت این نماگر در مطالعه زمستان ۱۳۹۹ در استان‌های مازندران،

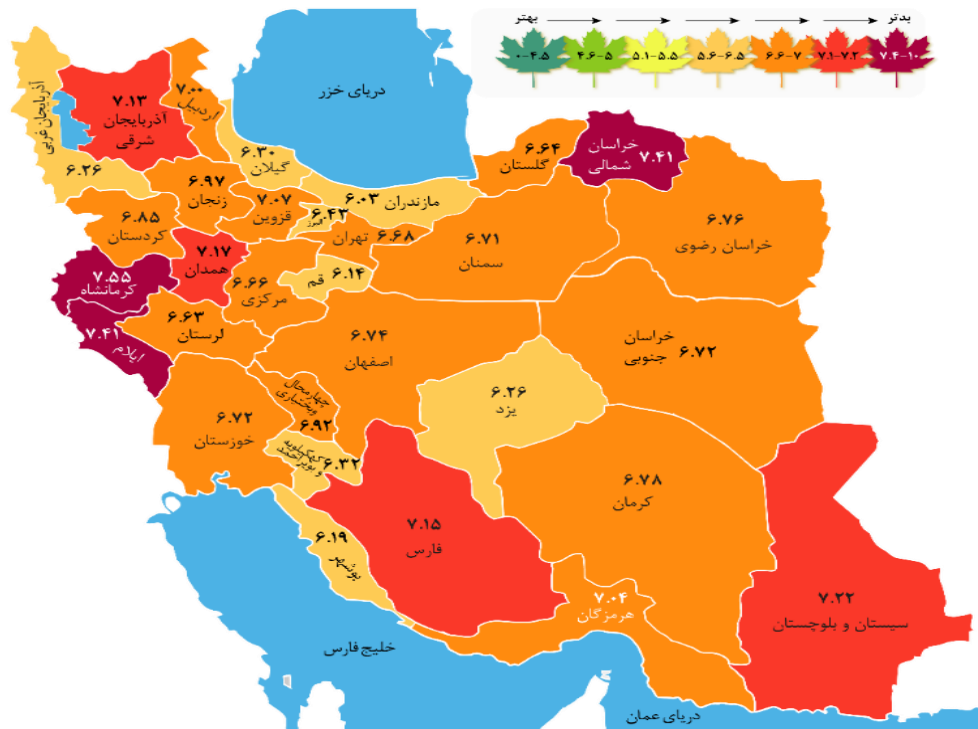
قم و بوشهر نسبت به سایر استان‌ها بهتر و مناسب‌تر ارزیابی شده و در استان‌های کرمانشاه، خراسان شمالی و ایلام نامناسب‌تر از بقیه بوده است. جدول ۱۲ رتبه‌بندی استان‌ها براساس نماگر ثبات اقتصاد کلان را نشان می‌دهد.

جدول ۱۲. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	مازندران	۶/۰۳	۱۲	تهران	۶/۶۸	۲۳	هرمزگان	۷/۰۴
۲	قم	۶/۱۴	۱۳	سمنان	۶/۷۱	۲۴	قزوین	۷/۰۷
۳	بوشهر	۶/۱۹	۱۴	خراسان جنوبی	۶/۷۲	۲۵	آذربایجان شرقی	۷/۱۳
۴	یزد	۶/۲۶	۱۵	خوزستان	۶/۷۲	۲۶	فارس	۷/۱۵
۵	آذربایجان غربی	۶/۲۶	۱۶	اصفهان	۶/۷۴	۲۷	همدان	۷/۱۷
۶	گیلان	۶/۳۰	۱۷	خراسان رضوی	۶/۷۶	۲۸	سیستان و بلوچستان	۷/۲۲
۷	کهگیلویه و بویراحمد	۶/۳۲	۱۸	کرمان	۶/۷۸	۲۹	ایلام	۷/۴۱
۸	البرز	۶/۴۳	۱۹	کردستان	۶/۸۵	۳۰	خراسان شمالی	۷/۴۱
۹	لرستان	۶/۶۳	۲۰	چهارمحال و بختیاری	۶/۹۲	۳۱	کرمانشاه	۷/۵۵
۱۰	گلستان	۶/۶۴	۲۱	زنجان	۶/۹۷	میانگین کشوری	۶/۷۷	
۱۱	مرکزی	۶/۶۶	۲۲	اردبیل	۷/۰۰			

شکل ۴. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان»

به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

نماگر «شفافیت و سلامت اداری»

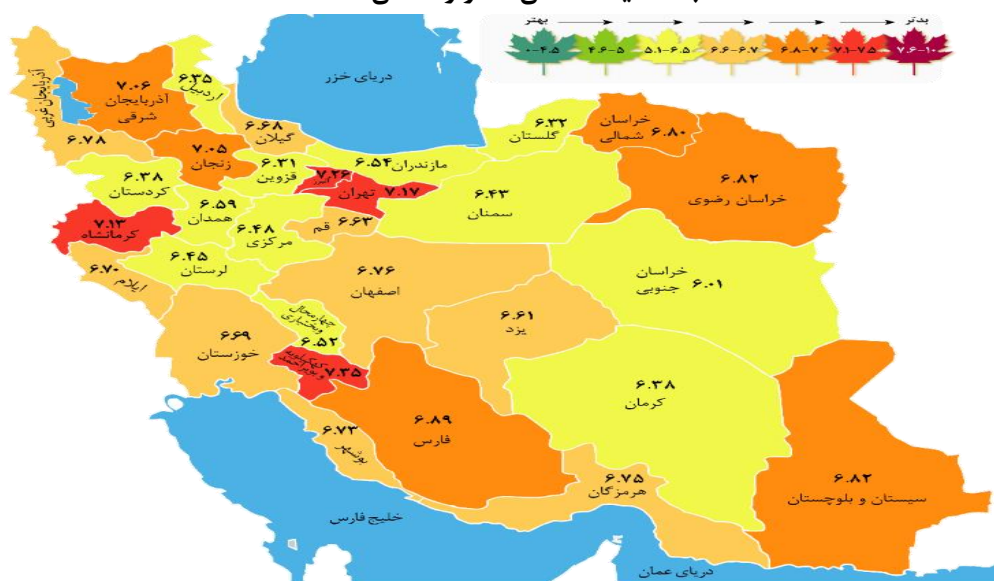
نماگر شفافیت و سلامت اداری، شامل چهار مؤلفه است که همه آنها به صورت پیمایشی محاسبه شده‌اند و در جایگاه سوم نامناسب‌ترین نماگرها قرار گرفته است. جدول ۱۳ رتبه‌بندی استان‌ها براساس این نماگر را در مطالعه زمستان ۱۳۹۹ نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که استان‌های خراسان جنوبی، قزوین و گلستان مناسب‌ترین و استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، البرز و تهران نامناسب‌ترین ارزیابی را از منظر فعالان اقتصادی هر استان در این نماگر کسب کرده‌اند.

جدول ۱۳. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان
۱	خراسان جنوبی	۶/۰۱	۱۲	همدان	۶/۵۹	۲۳	خراسان رضوی
۲	قزوین	۶/۳۱	۱۳	یزد	۶/۶۱	۲۴	سیستان و بلوچستان
۳	گلستان	۶/۳۲	۱۴	قم	۶/۶۳	۲۵	فارس
۴	اردبیل	۶/۳۵	۱۵	گیلان	۶/۶۸	۲۶	زنجان
۵	کردستان	۶/۳۸	۱۶	خوزستان	۶/۶۹	۲۷	آذربایجان شرقی
۶	کرمان	۶/۳۸	۱۷	ایلام	۶/۷۰	۲۸	کرمانشاه
۷	سمنان	۶/۴۳	۱۸	بوشهر	۶/۷۳	۲۹	تهران
۸	لرستان	۶/۴۵	۱۹	هرمزگان	۶/۷۵	۳۰	البرز
۹	مرکزی	۶/۴۸	۲۰	اصفهان	۶/۷۶	۳۱	کهگیلویه و بویراحمد
۱۰	چهارمحال و بختیاری	۶/۵۲	۲۱	آذربایجان غربی	۶/۷۸	میانگین کشوری	
۱۱	مازندران	۶/۵۴	۲۲	خراسان شمالی	۶/۸۰		

شکل ۵. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری»

به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

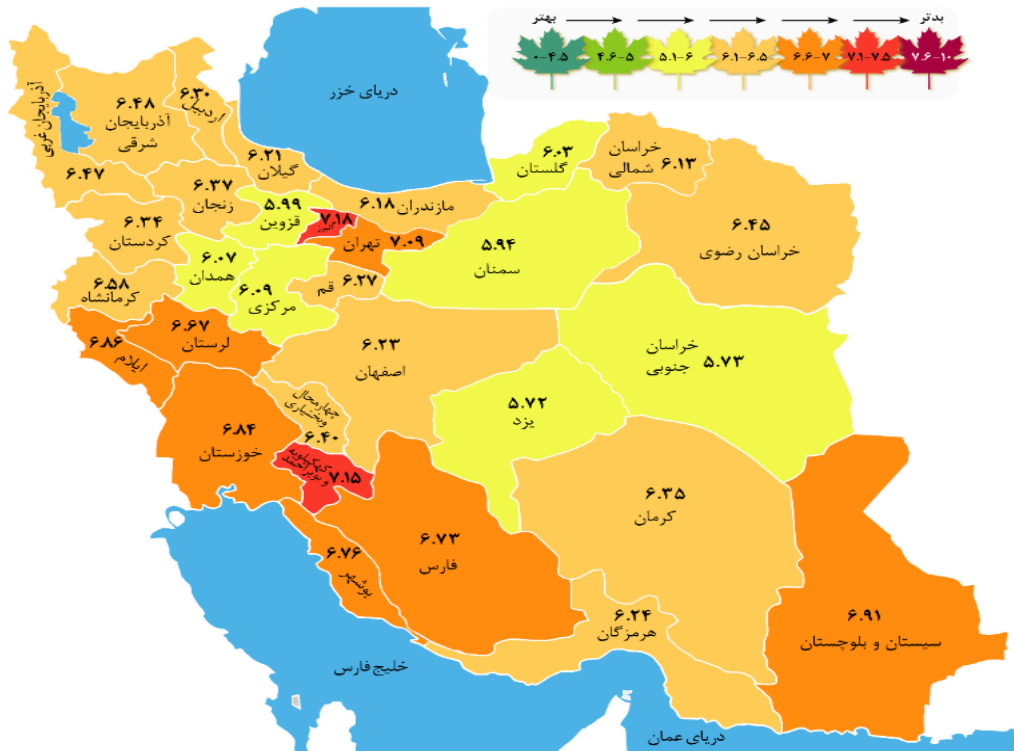

نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت»

در زمستان ۱۳۹۹، این نماگر با عدد ۶/۴۱ از ۱۰ در جایگاه چهارمین نماگر نامناسب قرار گرفته است. در جدول ۱۴ رتبه‌بندی استان‌ها براساس این نماگر در زمستان ۱۳۹۹ نمایش داده شده که در آن استان‌های یزد، خراسان جنوبی و سمنان مناسب‌ترین وضعیت و استان‌های البرز، کهگیلویه و بویراحمد و تهران نامناسب‌ترین وضعیت را داشته‌اند.

جدول ۱۴. رتبه استان‌ها براساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در زمستان ۱۳۹۹

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	یزد	۵/۷۲	۱۲	هرمزگان	۶/۲۴	۲۳	لرستان	۶/۶۷
۲	خراسان جنوبی	۵/۷۳	۱۳	قم	۶/۲۷	۲۴	فارس	۶/۷۳
۳	سمنان	۵/۹۴	۱۴	اردبیل	۶/۳۰	۲۵	بوشهر	۶/۷۶
۴	قزوین	۵/۹۹	۱۵	کردستان	۶/۳۴	۲۶	خوزستان	۶/۸۴
۵	گلستان	۶/۰۳	۱۶	کرمان	۶/۳۵	۲۷	ایلام	۶/۸۶
۶	همدان	۶/۰۷	۱۷	زنجان	۶/۳۷	۲۸	سیستان و بلوچستان	۶/۹۱
۷	مرکزی	۶/۰۹	۱۸	چهارمحال و بختیاری	۶/۴۰	۲۹	تهران	۷/۰۹
۸	خراسان شمالی	۶/۱۳	۱۹	خراسان رضوی	۶/۴۵	۳۰	کهگیلویه و بویراحمد	۷/۱۵
۹	مازندران	۶/۱۸	۲۰	آذربایجان غربی	۶/۴۷	۳۱	البرز	۷/۱۸
۱۰	گیلان	۶/۲۱	۲۱	آذربایجان شرقی	۶/۴۸		میانگین کشوری	۶/۴۱
۱۱	اصفهان	۶/۲۳	۲۲	کرمانشاه	۶/۵۸			

شکل ۶. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها، زمستان ۱۳۹۹

نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی»

نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی، دارای بیشترین مؤلفه (۹ مؤلفه) در میان هفت نماگر دیگر است که بیش از نیمی از آنها پیمایشی هستند. این نماگر در زمستان ۱۳۹۹ همانند سه پایش گذشته، در رتبه پنجم قرار گرفته و وضعیت این نماگر در فصل زمستان ۱۳۹۹ در جدول ۱۵ ارائه شده است.

جدول ۱۵. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	سیستان و بلوچستان	۵/۶۰	۱۲	همدان	۶/۳۷	۲۳	گیلان	۶/۵۳
۲	خراسان جنوبی	۵/۶۹	۱۳	کرمانشاه	۶/۳۷	۲۴	آذربایجان شرقی	۶/۵۷
۳	هرمزگان	۵/۹۵	۱۴	زنجان	۶/۳۷	۲۵	قم	۶/۶۰
۴	سمنان	۶/۰۱	۱۵	خراسان شمالی	۶/۳۷	۲۶	یزد	۶/۶۲
۵	قزوین	۶/۱۱	۱۶	لرستان	۶/۳۸	۲۷	مازندران	۶/۶۴
۶	کرمان	۶/۱۱	۱۷	چهارمحال و بختیاری	۶/۴۱	۲۸	ایلام	۶/۶۹
۷	گلستان	۶/۱۶	۱۸	بوشهر	۶/۵۰	۲۹	کهگیلویه و بویراحمد	۶/۷۹
۸	خراسان رضوی	۶/۱۸	۱۹	البرز	۶/۵۰	۳۰	تهران	۷/۰۶
۹	مرکزی	۶/۱۹	۲۰	خوزستان	۶/۵۱	۳۱	اصفهان	۷/۰۷
۱۰	اردبیل	۶/۲۲	۲۱	کردستان	۶/۵۲		میانگین کشوری	۶/۳۸
۱۱	آذربایجان غربی	۶/۲۵	۲۲	فارس	۶/۵۳			

شکل ۷. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی»

به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی»

جدول ۱۶ نشان می‌دهد در زمستان ۱۳۹۹ فعالان اقتصادی از استان‌های گلستان، قزوین و مازندران مناسب‌ترین ارزیابی و استان‌های زنجان، آذربایجان شرقی و کهگیلویه و بویراحمد نامناسب‌ترین ارزیابی در نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» را ارائه داده‌اند.

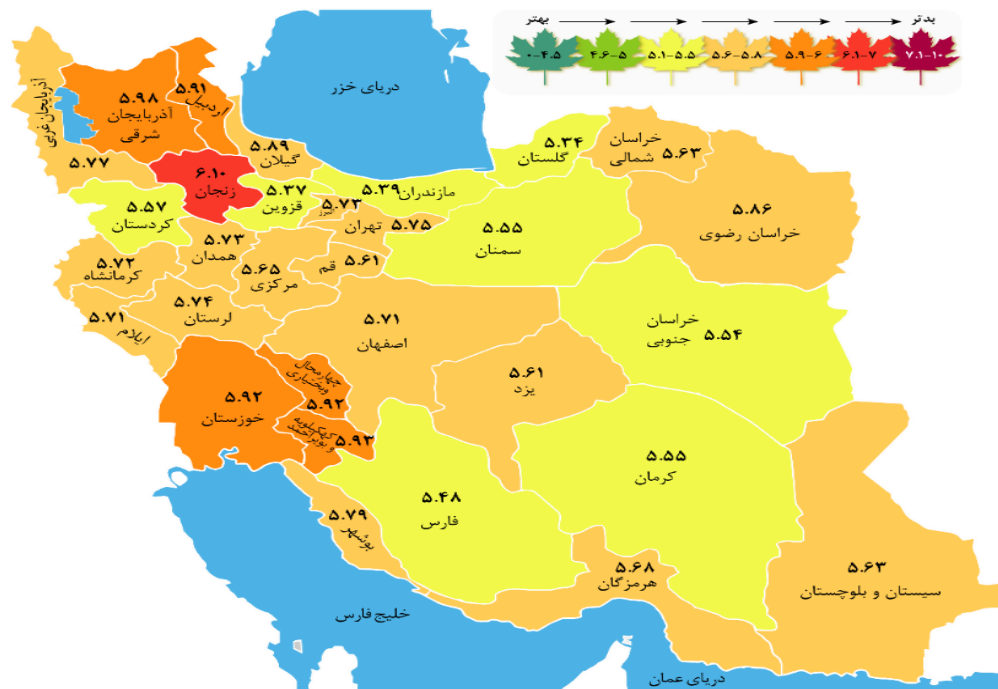
جدول ۱۶. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	گلستان	۵/۳۴	۱۲	خراسان شمالی	۵/۶۳
۲	قزوین	۵/۳۷	۱۳	مرکزی	۵/۶۵
۳	مازندران	۵/۳۹	۱۴	هرمزگان	۵/۶۸
۴	فارس	۵/۴۸	۱۵	ایلام	۵/۷۱
۵	خراسان جنوبی	۵/۵۴	۱۶	اصفهان	۵/۷۱
۶	کرمان	۵/۵۵	۱۷	کرمانشاه	۵/۷۲
۷	سمنان	۵/۵۵	۱۸	البرز	۵/۷۳
۸	کردستان	۵/۵۷	۱۹	همدان	۵/۷۳
۹	قم	۵/۶۱	۲۰	لرستان	۵/۷۴
۱۰	یزد	۵/۶۱	۲۱	تهران	۵/۷۵
۱۱	سیستان و بلوچستان	۵/۶۳	۲۲	آذربایجان غربی	۵/۷۷

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۸. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی»

از شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض»

نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض شامل هشت مؤلفه است که اکثر آنها آماری هستند. جدول ۱۷ رتبه‌بندی استان‌ها را براساس این نماگر نشان می‌دهد. در زمستان ۱۳۹۹ فعالان اقتصادی استان‌های هرمزگان، خراسان جنوبی و سمنان مناسب‌ترین ارزیابی و فعالان اقتصادی استان‌های خوزستان، تهران و کردستان نامناسب‌ترین ارزیابی را از نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» داشته‌اند. این نماگر در زمستان ۱۳۹۹ همانند پایش‌های قبلی در میان هفت نماگر، به‌عنوان مناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است.

جدول ۱۷. رتبه استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	هرمزگان	۳/۶۲	۱۲	همدان	۴/۴۰	۲۳	کرمانشاه	۴/۶۸
۲	خراسان جنوبی	۳/۷۲	۱۳	ایلام	۴/۴۱	۲۴	خراسان رضوی	۴/۷۴
۳	سمنان	۴/۰۴	۱۴	فارس	۴/۴۹	۲۵	آذربایجان شرقی	۴/۸۱
۴	یزد	۴/۱۵	۱۵	البرز	۴/۵۱	۲۶	مرکزی	۴/۸۱
۵	قم	۴/۲۱	۱۶	اردبیل	۴/۵۱	۲۷	گیلان	۴/۸۳
۶	آذربایجان غربی	۴/۲۱	۱۷	کهگیلویه و بویراحمد	۴/۵۳	۲۸	مازندران	۴/۸۸
۷	بوشهر	۴/۲۳	۱۸	اصفهان	۴/۶۱	۲۹	کردستان	۴/۹۴
۸	گلستان	۴/۳۰	۱۹	خراسان شمالی	۴/۶۲	۳۰	تهران	۵/۰۳
۹	سیستان و بلوچستان	۴/۳۱	۲۰	زنجان	۴/۶۲	۳۱	خوزستان	۵/۱۷
۱۰	کرمان	۴/۳۶	۲۱	لرستان	۴/۶۴	میانگین کشوری		۴/۵۰
۱۱	قزوین	۴/۳۶	۲۲	چهارمحال و بختیاری	۴/۶۴			

شکل ۹. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض»

به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

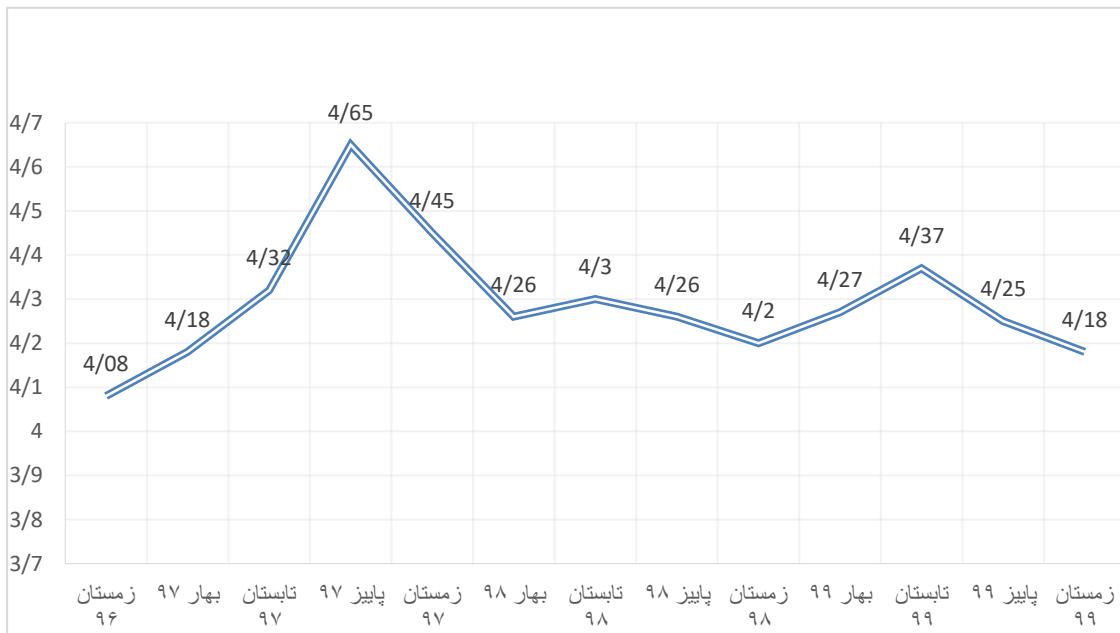
۴. شاخص کلی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران

پس از استخراج مؤلفه‌های پیمایشی و آماری، اکنون با تلفیق این مؤلفه‌ها، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹ ارائه می‌شود. براساس پژوهش پشتیبان گزارش حاضر،^۱ شاخص امنیت سرمایه‌گذاری، با محاسبه میانگین وزنی مؤلفه‌های پیمایشی و آماری با نسبت ۸۰ به ۲۰ استخراج می‌شود که بر این اساس، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برای فصل زمستان ۱۳۹۹ کمیت ۶/۲۲ از ۱۰ به‌دست آمده است در حالی که برای فصل پاییز ۱۳۹۹، ۶/۳۷ و برای تابستان ۱۳۹۹ کمیت ۶/۴۶ از ۱۰ به‌دست آمده بود. به عبارتی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹ نسبت به دو فصل گذشته روند رو به بهبودی را طی کرده است.

نمودارهای ۷،۶ و ۸ روند تغییرات مؤلفه‌های آماری، مؤلفه‌های پیمایشی و شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری را نشان می‌دهند.

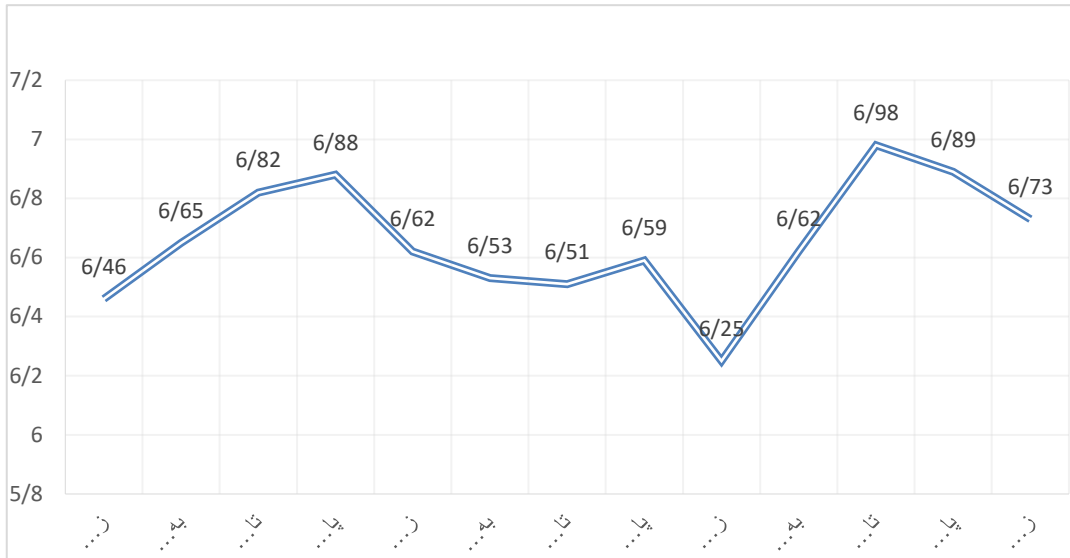
نمودار ۶. روند تغییرات مؤلفه‌های آماری (HD) شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری

طی سیزده فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۹

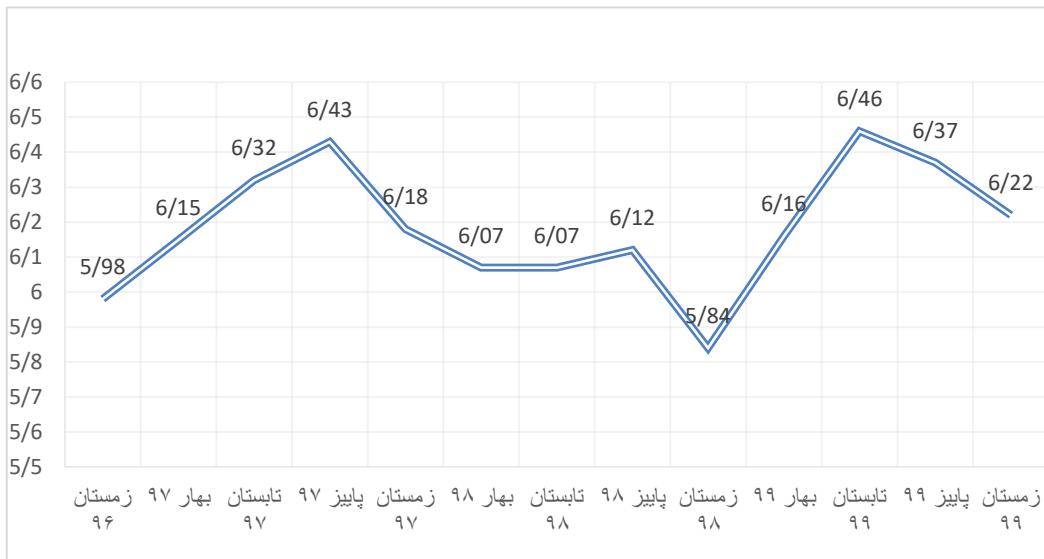

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس، سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران، چارچوب مفهومی، روش، شاخص و ناگرها به شماره مسلسل ۱۵۸۵۲.

نمودار ۷. روند تغییرات مؤلفه‌های پیمایشی (SD) شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی یازده فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۹

نمودار ۸. روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی یازده فصل منتهی به زمستان ۱۳۹۹

شایان ذکر است هرچند بالغ بر ۸۰۰۰ فعال کسب‌وکار در ارزیابی اخیر مشارکت داشته‌اند، اما با توجه به نرسیدن تعداد پاسخنامه‌های واصله در این پیمایش به حدنصاب کاملی (بالغ بر ۱۱۰۰۰ پاسخنامه صحیح) نمی‌توان نتایج این مطالعه را به کل فعالان اقتصادی تعمیم داد و روند تغییرات استانی را با قاطعیت مقایسه کرد؛ لذا استنتاج از نمودارهای فوق، باید با احتیاط و دقت صورت گیرد. جدول ۱۸ وضعیت شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری (به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و آماری) در زمستان ۱۳۹۹ را به تفکیک استان‌ها نشان می‌دهد.

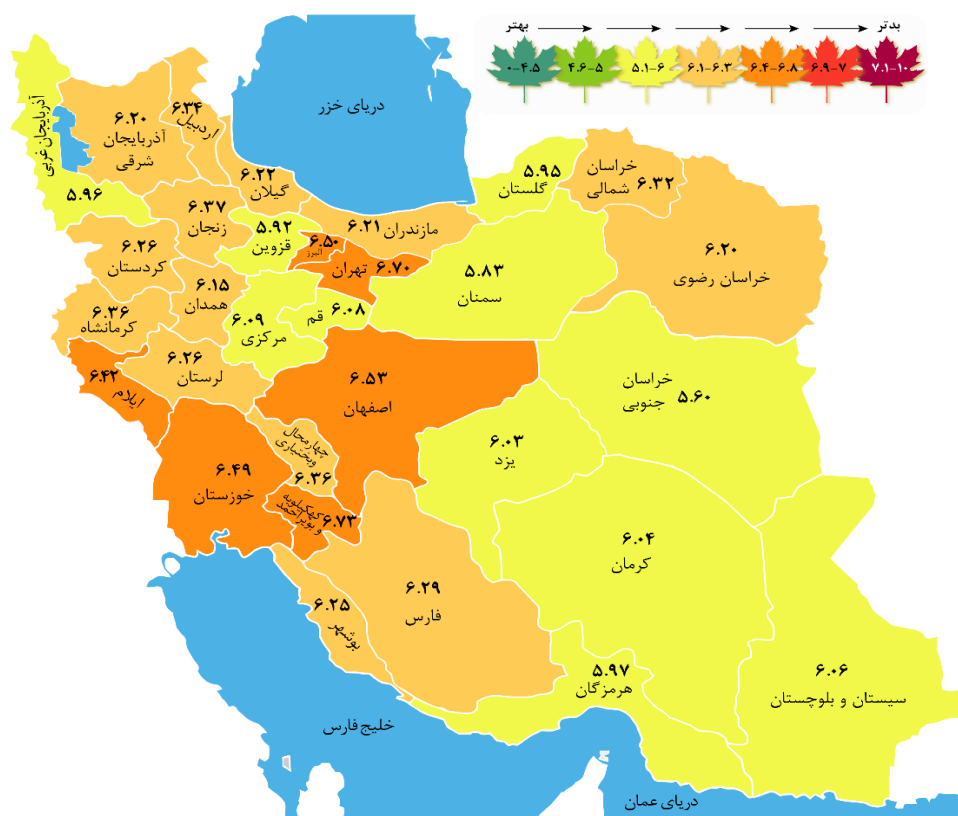
جدول ۱۸. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در پایش زمستان ۱۳۹۹

ردیف	استان / شاخص	شاخص امنیت سرمایه‌گذاری	
		مؤلفه‌های پیمایشی	مؤلفه‌های آماری
۱	خراسان جنوبی	۶/۲۰	۳/۱۸
۲	سمنان	۶/۴۴	۳/۳۷
۳	قزوین	۶/۲۹	۴/۴۴
۴	گلستان	۶/۴۳	۴/۰۲
۵	آذربایجان غربی	۶/۷۶	۲/۷۵
۶	هرمزگان	۶/۵۸	۳/۵۴
۷	یزد	۶/۵۶	۳/۹۲
۸	کرمان	۶/۶۴	۳/۶۱
۹	سیستان و بلوچستان	۶/۸۳	۲/۹۹
۱۰	قم	۶/۷۰	۳/۵۷
۱۱	مرکزی	۶/۶۲	۳/۹۶
۱۲	همدان	۶/۷۵	۳/۷۶
۱۳	خراسان رضوی	۶/۷۳	۴/۰۶
۱۴	آذربایجان شرقی	۶/۷۰	۴/۲۰
۱۵	مازندران	۶/۵۱	۵/۰۲
۱۶	گیلان	۶/۷۵	۴/۰۸
۱۷	بوشهر	۶/۶۶	۴/۵۹
۱۸	لرستان	۶/۷۸	۴/۱۹
۱۹	کردستان	۶/۷۴	۴/۳۷
۲۰	فارس	۶/۸۴	۴/۱۳
۲۱	خراسان شمالی	۶/۷۰	۴/۸۰
۲۲	اردبیل	۶/۸۹	۴/۱۵
۲۳	چهارمحال و بختیاری	۶/۶۹	۵/۰۲
۲۴	کرمانشاه	۷/۰۰	۳/۸۲
۲۵	زنجان	۶/۹۴	۴/۰۶
۲۶	ایلام	۶/۸۷	۴/۶۶
۲۷	خوزستان	۶/۹۴	۴/۶۹
۲۸	البرز	۶/۹۶	۴/۶۶
۲۹	اصفهان	۶/۹۷	۴/۷۸
۳۰	تهران	۶/۹۳	۵/۷۷
۳۱	کهگیلویه و بویراحمد	۷/۰۳	۵/۵۰
	جمع	۶/۷۳	۴/۱۸

* شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری میانگین وزنی دو بخش پیمایشی با وزن ۰/۸ و آماری با وزن ۰/۲ است.

جدول ۱۸ نشان می‌دهد براساس فروض و تعاریف این پژوهش، مناسب‌ترین استان‌ها از نظر امنیت سرمایه‌گذاری در پایش مربوط به فصل زمستان ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های خراسان جنوبی، سمنان و قزوین بوده‌اند و برای فصل پاییز ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های خراسان جنوبی، آذربایجان غربی و گلستان قرار داشته‌اند، در حالی که در تابستان ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های ایلام، هرمزگان و سیستان و بلوچستان و در پایش بهار ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های یزد، خراسان جنوبی و گلستان دارای مناسب‌ترین ارزیابی از امنیت سرمایه‌گذاری را کسب کرده بودند. همچنین نامناسب‌ترین استان‌ها از نظر امنیت سرمایه‌گذاری در پایش مربوط به فصل زمستان ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، تهران و اصفهان و برای پاییز ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های تهران، البرز و کهگیلویه و بویراحمد بوده‌اند، در حالی که در تابستان ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های تهران، مازندران و کردستان و در پایش بهار ۱۳۹۹ به ترتیب استان‌های تهران، البرز و اصفهان نامناسب‌ترین وضعیت را دارا بوده‌اند.

شکل ۱۰. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

این سلسله مطالعات فصلی، وضعیت برخی متغیرهای مرتبط با «امنیت سرمایه‌گذاری» را می‌سنجند نه وضعیت «فروش» یا «محیط کسب‌وکار» را؛ به عبارتی آنچه شاخص امنیت سرمایه‌گذاری می‌سنجد بیشتر از جنس ثبات قوانین و مقررات، سلامت اداری، تضمین حقوق مالکیت و فرهنگ وفای به عهد در بازارهاست.

برخی از نتایج حاصل از پایش امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۹ عبارتند از:

۱. اطلاعات استخراج شده از جدول ۱۸ (شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری و رتبه‌بندی استان‌ها براساس آن) و مقایسه دو شاخص پیمایشی (۶/۷۳) و آماری (۴/۱۸)، شکافی قابل توجه میان آمارهای رسمی (HD) و ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه (SD) را نشان می‌دهد. از این اختلاف می‌توان نتیجه گرفت که اتکای صرف به آمارهای رسمی ممکن است تحلیل‌ها و تفسیرهای امنیت سرمایه‌گذاری را دچار خطا کند (که این امر ممکن است به تأخیر داده‌های آماری مورد استفاده نیز مرتبط باشد). آنچه فعالان اقتصادی برای سرمایه‌گذاری ملاک تصمیم‌گیری قرار می‌دهند احساس و ادراک آنها از شاخص‌های مورد بررسی است و نه آمارهای رسمی.

در داده‌های پیمایشی، تجربه، ادراک و احساسات افراد درباره مؤلفه‌ها ارائه می‌شود که امکان دارد با واقعیت، تفاوت فاحش داشته باشد؛ همان‌طور که داده‌های آماری نیز به دلیل تورش‌های آماری می‌توانند با واقعیت فاصله داشته باشند. برای مثال شاخص‌هایی که امنیت و تورم و رشد اقتصادی و اشتغال و کارایی را محاسبه می‌کنند می‌توانند با احساس امنیت، احساس تورم، احساس رشد و اشتغال و احساس کارایی، متفاوت باشند. شاید بتوان گفت این تفاوت‌ها، گویای شکاف میان نتایج واقعی عملکرد دولت از یک‌سو و احساس و ادراک و انتظارات مردم از سوی دیگر است. انتظار می‌رود بخشی از این فاصله با افزایش تدریجی در حجم نمونه‌های این مطالعه به حداقل قابل تعمیم (حدود ۱۱۴۷۰ مورد) کاهش یابد^۱ و در تحقیقات فصل‌های آینده بتوان ارزیابی دقیق‌تری از احساس امنیت سرمایه‌گذاری استان‌ها و کل کشور ارائه داد.

۲. بررسی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از فصل پاییز ۱۳۹۷ با کمیت ۶/۴۳ و فصل زمستان ۱۳۹۷ با کمیت ۶/۱۸ و فصل بهار ۱۳۹۸ با کمیت ۶/۰۷ و فصل تابستان با کمیت ۶/۰۷ نشان‌دهنده بهبود وضعیت نسبی این شاخص تا تابستان ۱۳۹۸ بوده است، اما در پاییز ۱۳۹۸ با کمیت ۶/۱۲ مجدداً روند نامناسب شدن شاخص امنیت سرمایه‌گذاری بازگشته است، اما در پایش زمستان ۱۳۹۸ شاخص امنیت سرمایه‌گذاری با کمیت ۵/۸۴ مناسب‌ترین وضعیت را طی ۱۳ فصل انجام شده این سلسله مطالعات نشان

۱. براساس گزارش با شماره مسلسل ۱۵۸۵۲ مرکز پژوهش‌های مجلس، برای ۲۱ استان کشور و هر استان بالغ بر ۲۷۰ نمونه پیمایشی پرسشنامه قابل قبول نیاز است تا نمونه‌ها به حدنصاب تعیین شده برای تعمیم نتایج نمونه‌ها به کل جامعه آماری برسد. وضعیت جامعه و نمونه مورد بررسی به تفکیک استان در جدول ۱ ارائه شده است.

می‌دهد و مجدداً در بهار ۱۳۹۹ وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری نامناسب شده و به کمیت ۶/۱۶ رسیده است و در تابستان ۱۳۹۹ با نامناسب‌تر شاخص به ۶/۴۶ رسیده و در نهایت در پاییز ۱۳۹۹ با کمیت ۶/۳۷ روند نامناسب شدن آن متوقف و قدری بهتر شده است، و نهایتاً برای پیش فصل زمستان ۱۳۹۹ با رسیدن شاخص به ۶/۲۲، روند بهبود نسبی شاخص ادامه یافته است.

۳. در زمستان ۱۳۹۹ نیز مجدداً همانند چند پیش قبلی در سال ۱۳۹۹ نماگر «عملکرد دولت» با کمیت ۷/۶۳ مجدداً به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است؛ به‌عبارتی وضعیت این نماگر نامناسب در پیش‌های اخیر به‌شدت با روند نامناسب‌تر شدن ارزیابی شده است؛ ادامه این روند و بررسی آن در گزارش‌های آتی می‌تواند پیام‌ها و تحلیل‌های قابل توجهی برای تصمیم‌گیران و سیاستگذاران داشته باشد. شایان ذکر است مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده نماگر «عملکرد دولت» عبارتند از: سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)، اختلال در کسب‌وکار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی) و حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی). در عین حال در زمستان ۱۳۹۹ نیز همانند چند مطالعه گذشته، مجدداً نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» مناسب‌ترین نماگر در میان سایر نماگرها بوده است.

۴. نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در زمستان ۱۳۹۹ با کمیت ۶/۷۷ دومین نماگر نامناسب ارزیابی شده است؛ این نماگر در پاییز ۱۳۹۹ با کمیت ۷/۱۶ و در تابستان ۱۳۹۹ با عدد کمی ۷/۴۰ و در بهار ۱۳۹۹ نیز با کمیت ۶/۶۹ مانند زمستان ۱۳۹۹ دومین نماگر نامناسب از میان هفت نماگر دیگر ارزیابی شده بود. ملاحظه می‌شود که نه تنها این نماگر جایگاه دومین نماگر نامناسب را در چندین پیش اخیر حفظ کرده، بلکه با توجه به شرایط کلان اقتصادی ایران و همچنین روند اتفاقات در زمستان ۱۳۹۸ و چهار فصل سال ۱۳۹۹، از جهش‌های ارزی تا تعطیلی‌های اجباری بنگاه‌ها و نوسانات ناگهانی بورس و آثار شدید شیوع بیماری کرونا، همچنان برایند ارزیابی‌ها، نامناسب‌تر شدن مؤلفه‌های نماگر ثبات اقتصاد کلان نسبت به سایر مؤلفه‌ها بوده است.

۵. در این مطالعه، به‌ترتیب مؤلفه‌های «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» (۸/۵۲)، «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات (۸/۳۹)» و «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده (۸/۲۴)» نامناسب‌ترین و بدترین ارزیابی‌ها را به‌خود اختصاص داده‌اند و نشان از اهمیت عمل به وعده‌ها و قراردادهای توسط نهادهای دولتی و سازمان‌ها و نهادهای ذیل قوه مجریه دارد. تکرار تعداد دفعات نامناسب ارزیابی شدن مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» نشان‌دهنده حساسیت و توجه بسیار بالای فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در این سلسله مطالعات نسبت به صحبت‌ها و قول و وعده‌های داده شده مسئولان کشور و اثرگذاری بسیار بالای صحبت‌های آنها در فضای کلی امنیت سرمایه‌گذاری است. قطعاً تداوم این روند منجر به سرخوردگی و ناامیدی

کارآفرینان واقعی و سرمایه‌گذاران بالقوه برای مشارکت در اقتصاد و بهبود کارایی می‌شود و هزینه‌های سنگینی بر کل اقتصاد کشور تحمیل می‌کند.

۶. پاسخ‌های دریافتی از فعالان اقتصادی به پیمایش امنیت سرمایه‌گذاری در تمام فصول گذشته بالاتفاق حکایت از این دارد که مصرف‌کنندگان به سخنان و تحلیل‌ها و وعده‌های مسئولان سیاسی و اقتصادی آنها اعتماد ندارند. به طوری که هر دو نماگر «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» و نیز «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» بدترین نمرات پیمایش را دریافت کرده‌اند. این بی‌اعتمادی باعث از دست رفتن سرمایه‌های فراوانی می‌شود چون هزینه‌های مبادلاتی کار تولیدی و سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد. در نتیجه از مسئولان در هر دو سطح ملی و محلی انتظار می‌رود با پرهیز از دادن وعده‌های بی‌اعتبار فضای سیاستگذاری را تا حد ممکن ثبات ببخشند و تصویری قابل باور و شدنی از آینده ارائه دهند. بدیهی است که کارگزاران دولتی در همه سطوح از سیاستمداران ارشد تا استانداران و بوروکرات‌های سطوح میانی می‌توانند وضع را به سمت بهبود تغییر دهند. نتیجه به‌دست آمده از پاسخ فعالان اقتصادی می‌تواند نشانه‌ای از عدم اطمینان به داشتن نقشه راه در کشور و باری به هر جهت عمل کردن مسئولان باشد و اینکه نتوانسته‌اند حداقل زمینه لازم را برای فعالیت‌های اقتصادی بخش خصوصی در آن حدی که وظیفه‌شان اقتضا می‌کند فراهم سازند. بدین منظور شایسته است که مسئولان ابتدا اطلاعات جامع و دقیقی از حوزه کاری فعالیت خود کسب کنند و به برنامه‌ریزان سطوح پایینی اختیار عمل لازم را بدهند و نظام بوروکراسی و تشکیلات اداری سالم و تخصصی را تقویت کنند تا فعالان بخش خصوصی با اعتماد به چنین نظامی بتوانند تصمیمات بهتری بگیرند.

پیوست - تحلیل آماری پرسشنامه‌های پُر شده

در این قسمت با توجه به اقدامات انجام شده درخصوص افزایش تعداد مشارکت‌کنندگان از فعالان کسب‌وکار در پایش امنیت سرمایه‌گذاری توضیحات و تحلیل‌هایی بیان می‌شود:

با توجه به اینکه لازم است به‌طور متوسط از هر استان ۳۷۰ پرسشنامه تکمیل و ارسال شود، در پایش فصول سال ۱۳۹۸ با فرض اینکه تقریباً از هر ۱۵ نفری که برای تکمیل پرسشنامه دعوت می‌شود، ۲ نفر به‌صورت کامل اقدام به تکمیل پرسشنامه می‌کنند، به بیش از ۸۴۰۰۰ فعال اقتصادی لینک صفحه پرسشنامه پیامک می‌شد. در پایش زمستان ۱۳۹۸ به بعد با بررسی و به‌روزرسانی جامعه آماری در دسترس، تعداد جامعه آماری به ۴۷۷,۸۷۷ نفر رسید که از این تعداد، استان محل فعالیت بالغ بر ۳۶,۹۳۴ کاربر نامشخص ارزیابی شد. لکن بعد از به‌روزرسانی جامعه، نظر به اینکه در تجربه پایش‌های گذشته، تقریباً از هر ۲۵ نفر دعوت شده به صفحه پرسشنامه، یک نفر پرسشنامه را به‌درستی تکمیل و ارسال می‌نمود (ضریب ارسال: ۱ به ۲۵)، فرایند ارسال پیامک به‌صورت تدریجی طی دو مرحله انجام شد. در مرحله اول به ۴۰۰۰ فعال اقتصادی در هر استان (انتظار تکمیل ۱۶۰ پرسشنامه در هر استان) و در مرحله دوم به تمام مشارکت‌کنندگان پایش‌های قبلی پیامک لینک دعوت به تکمیل پرسشنامه زمستان ۱۳۹۹ ارسال شد (انتظار مشارکت مجدد بیش از ۵۰ درصدی مشارکت‌کنندگان در زمستان ۱۳۹۸ و بهار ۱۳۹۹ یا به‌عبارتی انتظار تکمیل ۲۰۰ پرسشنامه به‌طور متوسط در هر استان). اما در عمل تنها ۲۹ درصد از مشارکت‌کنندگان پایش‌های قبلی در این پایش نیز شرکت کرده‌اند.

جدول ۱. مقایسه ضریب ارسال پیامک به تفکیک استان‌ها در زمستان ۱۳۹۹ با پاییز ۱۳۹۹

استان	پاییز ۱۳۹۹	زمستان ۱۳۹۹
استان	۱۷,۴۳	۱۶,۵۹
میانگین کشوری		
یزد	۱۳/۹	۱۶/۲
همدان	۱۶/۸	۲۳/۰
هرمزگان	۱۷/۹	۲۹/۹
مرکزی	۱۲/۹	۱۸/۵
مازندران	۱۷/۰	۱۷/۸
لرستان	۱۷/۰	۲۲/۸
گیلان	۲۲/۱	۲۶/۲
گلستان	۲۲/۲	۲۶/۶
کیگلوئه و بویراحمد	۲۵/۵	۵۰/۷
کرمانشاه	۲۰/۲	۲۷/۳
کرمان	۱۵/۵	۱۵/۴
کردستان	۲۱/۲	۲۲/۳
قلم	۱۲/۶	۱۶/۴
قزوین	۲۱/۰	۲۶/۶
فارس	۳۶/۲	۱۴/۴
سمنان و ولوچستان	۲۰/۹	۱۹/۴
سمنان	۱۷/۹	۱۷/۳
زنجان	۱۴/۷	۱۴/۸
خوزستان	۱۶/۰	۱۴/۰
خراسان شمالی	۲۲/۴	۲۱/۵
خراسان رضوی	۱۱/۳	۹/۴
خراسان جنوبی	۱۸/۷	۱۶/۱
چهارمحال و بختیاری	۱۵/۱	۱۳/۲
تهران	۵/۹	۶/۸
بوشهر	۲۲/۷	۱۶/۵
بلام	۳۴/۱	۱۳/۷
البرز	۱۳/۴	۱۲/۱
اصفهان	۲۰/۷	۲۸/۴
اردبیل	۲۴/۲	۱۲/۰
آذربایجان غربی	۴۲/۷	۱۱/۹
آذربایجان شرقی	۳۵/۴	۱۶/۶

در پایش زمستان ۱۳۹۹ استان‌های تهران، خراسان رضوی، آذربایجان غربی به‌ترتیب کمترین ضریب بازگشت و بیشترین سطح مشارکت در پژوهش و استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، کردستان و هرمزگان به‌ترتیب بیشترین ضریب ارسال و کمترین سطح مشارکت در پژوهش را به‌خود اختصاص داده‌اند. در میانگین کشوری با کاهش ضریب ارسال، میزان مشارکت بهبود یافته است. از این‌رو با وجود عدم مشارکت مورد انتظار مشارکت‌کنندگان قبلی شاهد بهبود وضعیت مشارکت نسبت به زمستان ۱۳۹۹ هستیم. به‌طور میانگین ضریب ارسال برای کل کشور ۱۶,۵۹ بود یعنی به‌طور تقریبی از هر ۱۷ فعال اقتصادی که برای تکمیل پرسشنامه دعوت می‌شد، تنها ۱ نفر اقدام به تکمیل و ارسال می‌کرد. البته برخی نیز علی‌رغم ورود به محیط پرسشنامه یا اقدام به پاسخگویی نمی‌کردند و یا تمامی سؤالات را تا انتها پاسخ نمی‌دادند.

در پژوهش اخیر (پایش زمستان ۱۳۹۹) ۱۹۴۵۲ نفر (رشد ۰/۰۰۲ درصدی نسبت به پژوهش پاییز ۱۳۹۹) به محیط پرسشنامه وارد شدند که از این تعداد تقریباً ۱۳۸۲۱ کاربر پاسخگویی به پرسشنامه را شروع کردند که این عدد رشد بیش از ۱۲ درصدی نسبت به دوره قبل داشته است، اما تا پایان سؤالات و زدن دکمه ارسال نهایی ادامه نداده‌اند و تنها ۸۱۹۹ کاربر به‌طور کامل اقدام به تکمیل و ارسال پرسشنامه نموده بودند. از این تعداد بخشی از پرسشنامه‌های به‌صورت تکراری و یا توسط افرادی تکمیل شده بود که پیامکی برای آنها ارسال نشده بود و یا هویت آنها برای تیم پژوهش احراز نشد و در دسته پاسخ‌های نامعتبر ارزیابی شدند. در نهایت ۸۱۰۴ پرسشنامه صحیح جمع‌آوری شد.

– وضعیت پرسشنامه‌های اختصاصی و کاهش اسپم

در پایش فصول زمستان ۱۳۹۶ تا پاییز ۱۳۹۸ سؤالات پرسشنامه از طریق وب‌گاه پرسشنامه به نشانی rcMajlisForm.ir در دسترس بود و این آدرس از طرق مختلف (ایمیل، پیامک و شبکه‌های اجتماعی) در اختیار فعالان اقتصادی قرار می‌گرفت. از آنجایی که نام و شماره تلفن تکمیل‌کننده پرسشنامه به‌صورت اختیاری از او سؤال می‌شد و با توجه به محدودیت‌های احراز هویت تکمیل‌کنندگان پرسشنامه در پایش فصول قبل، در پایش زمستان ۱۳۹۸ به بعد راهکاری به‌منظور کاهش فاصله تعداد پرسشنامه‌های تکمیل شده با پرسشنامه‌های احراز هویت شده ارائه شد.

در پایش زمستان ۱۳۹۹ مشابه پایش‌های سال ۱۳۹۹ و زمستان ۱۳۹۸ به هریک از جامعه آماری لینک منحصربه‌فردی پیامک شد که کاربر را به پرسشنامه مخصوص به خود هدایت می‌کرد و ۱۳۴۴۳۱ پرسشنامه با لینک منحصربه‌فرد ایجاد شد. با این روش با وجود زمانبر بودن ساخت و بررسی پرسشنامه‌ها عملاً احراز هویت تکمیل‌کنندگان دقت بالاتری به‌خود گرفت تا جایی که از ۸۱۹۹ پرسشنامه تکمیل شده و ارسال توسط جامعه هدف، تنها ۹۵ پرسشنامه تکمیل شده به‌عنوان نامعتبر شناسایی شد (حدود ۱/۱ درصد که نسبت به پایش قبل ۰/۲ درصد بیشتر شده است). در صورتی که در پایش پاییز ۱۳۹۸

از ۵۷۱۵ پرسشنامه تکمیل شده صرفاً هویت ۳۸۰۱ پرسشنامه معتبر احراز شد. به بیان دیگر حدود ۳۳/۵ درصد از پرسشنامه‌ها نامعتبر شناسایی شده بودند. لازم به یادآوری است در پایش زمستان ۱۳۹۸ تعداد ۱۷۲ پرسشنامه به‌عنوان نامعتبر شناسایی شد که ۱/۷ درصد کل پرسشنامه‌های تکمیل شده بود.

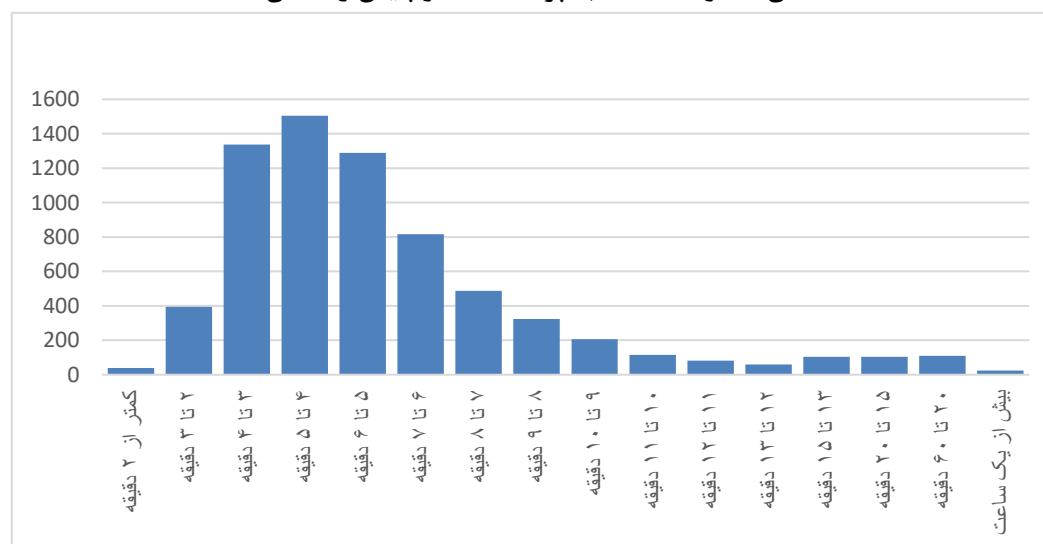
وضعیت زمان پاسخگویی به پرسشنامه

در پژوهش زمستان ۱۳۹۹ با ورود به محیط پرسشنامه دکمه‌ای تحت عنوان «شروع پاسخگویی» و در انتهای سؤالات دکمه‌ای با عنوان «تأیید و ارسال» قرار داده شده بود و فاصله زمانی کلیک روی این دو دکمه برای هر پرسشنامه ذخیره می‌شد که میانگین زمانی تکمیل پرسشنامه ۶ دقیقه و ۴۷ ثانیه ارزیابی شد (میانگین زمانی تکمیل پرسشنامه در پایش قبلی ۶ دقیقه و ۳۱ ثانیه بود).

این موضوع از این جهت حائز اهمیت بوده و ارزیابی و بررسی شد که زمان لازم برای مطالعه متن سؤالات و پاسخگویی به آنها به‌طور عمده بین ۳ تا ۱۰ دقیقه است، لذا افرادی که در زمان بسیار کمتر از وقت معمولی فوق، اقدام به ارسال پاسخ‌ها نموده بودند، احتمال پاسخگویی از روی احساسات، تصادفی جواب دادن و از روی رفع تکلیف پُر کردن در آنها بسیار زیاد است.

نمودار ۱. نمودار میله‌ای پراکندگی زمان پاسخگویی

فعالان مشارکت‌کننده به پرسشنامه در پایش زمستان ۱۳۹۹

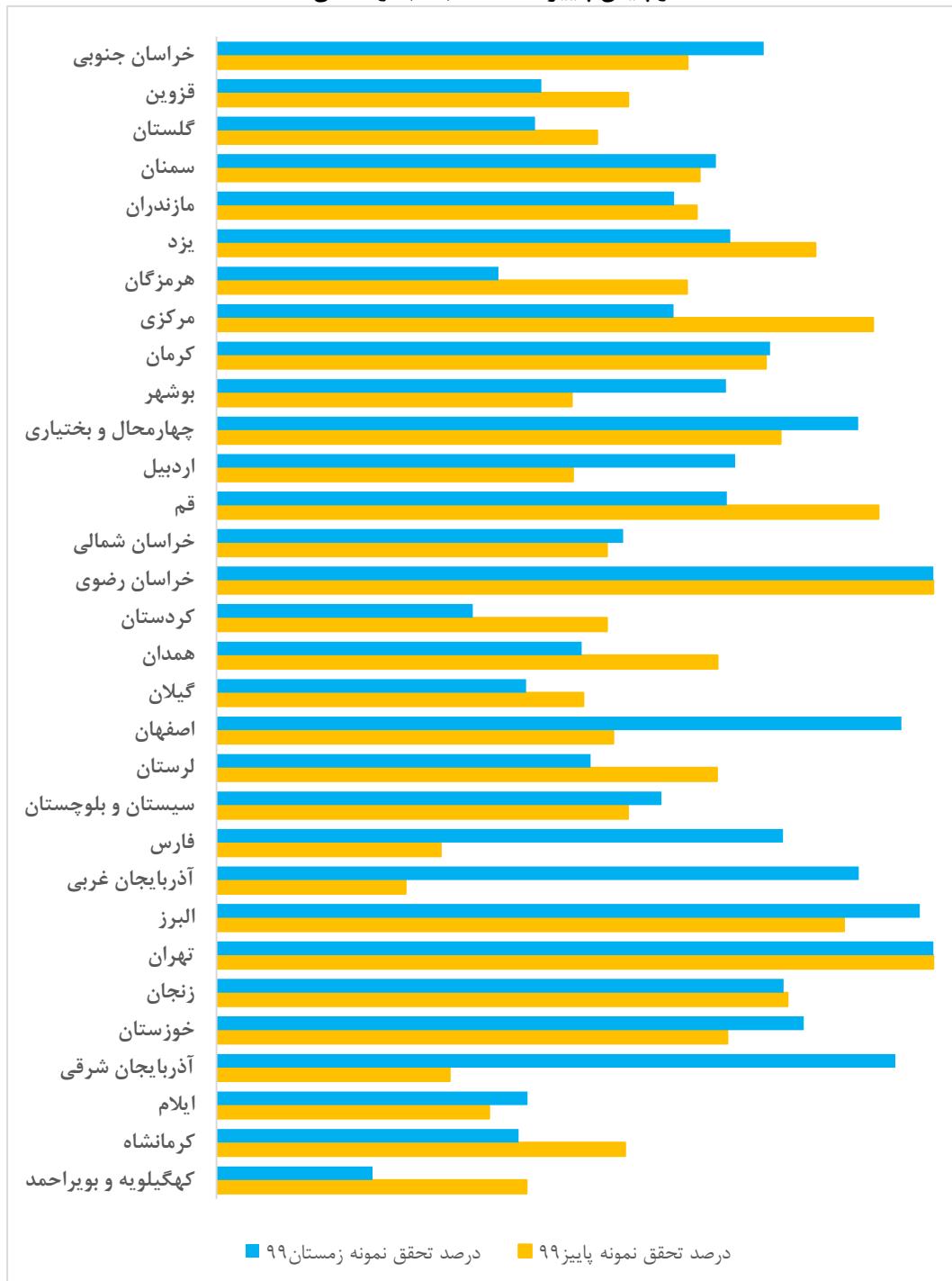

در نمودار زیر نیز نشان داده شده که در پایش‌های زمستان ۱۳۹۹ و پاییز ۱۳۹۹ بیشترین رشد درصد تحقق نمونه‌های لازم در استان‌های مختلف مشارکت‌کنندگان به چه نحوی بوده است.

نمودار ۲. میزان رشد تحقق حجم نمونه (براساس جدول مورگان)

در پایش پاییز ۱۳۹۹ نسبت به زمستان ۱۳۹۹

منابع و مأخذ

الف) پرسشنامه‌ها

تعداد ۸۱۰۴ پرسشنامه معتبر و احراز شده و تکمیل شده توسط فعالان اقتصادی از سراسر کشور مربوط به زمستان ۱۳۹۹ که فایل‌های پرسشنامه‌ها در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی، گروه مطالعات محیط کسب و کار)، محفوظ است.

ب) کتب، مقالات و گزارش‌ها

۱. بیمه مرکزی ایران، سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸.
۲. تهرانی، ایمان. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۷. تابستان ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، مسلسل ۱۶۹۲۶، اسفندماه ۱۳۹۸.
۳. تهرانی، ایمان. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۸. پاییز ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، مسلسل ۱۶۹۹۰، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹.
۴. تهرانی، ایمان. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۹. زمستان ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، مسلسل ۱۷۱۳۱، تیرماه ۱۳۹۹.
۵. حسین‌زاده بحرینی، محمدحسین و سیدسعید، ملک‌الساداتی. «موانع نهادی سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران»، پژوهشنامه بازرگانی، تابستان ۱۳۹۰، دوره ۱۵، ش ۵۹.
۶. دسوتو، هرناندو. راز سرمایه: چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟ ترجمه فریدون تفضلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۶.
۷. سیاح، سیدامیر. «آموزه‌های ۱۶ دوره ارزیابی فصلی محیط کسب و کار در ایران طی پاییز ۱۳۸۹ تا تابستان ۱۳۹۳»، مجلس و راهبرد، سال بیست‌وسوم، ش ۸۵، بهار ۱۳۹۵.
۸. سیاح، سیدامیر و دیگران. «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷.
۹. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «پایش امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۶ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری»، (ویرایش اول)، شماره مسلسل ۱۶۰۶۱، شهریورماه ۱۳۹۷.
۱۰. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۴. پاییز ۱۳۹۷»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۶۵۲۶، تیرماه ۱۳۹۸.
۱۱. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۵. زمستان ۱۳۹۷»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۶۶۱۹، مهرماه ۱۳۹۸.
۱۲. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۶. بهار ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۶۸۲۰، دی‌ماه ۱۳۹۸.
۱۳. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۰. بهار ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۴۰۰، بهمن‌ماه ۱۳۹۹.

۱۴. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۱. تابستان ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۴۳۳، اسفندماه ۱۳۹۹.
۱۵. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۲. پاییز ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۵۷۸، تیرماه ۱۴۰۰.
۱۶. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، درباره مقابله با شیوع ویروس کرونا (۴۰) ارزیابی ابعاد اقتصاد کلان شیوع ویروس کرونا (ویرایش اول) دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۷۰۱۱، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹.
۱۷. مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، ۱۳۹۸.
۱۸. مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (جلد ۱)، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸.
۱۹. گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفندماه ۱۳۹۸.
۲۰. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، «پایش ملی محیط کسب‌وکار ایران - زمستان ۱۳۹۹»، اردیبهشت ۱۴۰۰.
۲۱. مرکز آمار ایران، «گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان، فروردین‌ماه ۱۴۰۰»، ۱۴۰۰/۰۱/۷.

شماره مسلسل: ۱۷۸۴۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۱۳.
زمستان ۱۳۹۹

نام معاونت: مطالعات اقتصادی (گروه مطالعات محیط کسب و کار)

تهیه و تدوین کنندگان: ایمان تهرانی، سیدامیر سیاح

همکاران: امین قنبری، محمدرضا عبداللهی

ناظران علمی: سیدمهدی بنی‌طبا، موسی شهبازی‌غیائی، ابوالفضل پاسبانی، جعفر خیرخواهان

واژه‌های کلیدی:

۱. امنیت سرمایه‌گذاری

۲. محیط کسب و کار

۳. حقوق مالکیت

۴. شفافیت

۵. فعالان اقتصادی

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۸/۱۸